

VIII CONVOCATORIA DE RECOÑECIMIENTO DE CIDADES AMIGAS DA
INFANCIA. UNICEF COMITÉ ESPAÑOL

PLAN INTEGRAL DE INFANCIA E ADOLESCENCIA 2018-2021

CONCELLO DE **TEO**

Ignacio Iglesias Villar

Concelleiro de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal

ignacioiglesias@teo.gal

Eva López Soto

Técnica de Servizos Sociais Comunitarios

educacionfamiliar@teo.gal / 630504106

Índice

1. AGRADECIMENTOS.....	3
2. INTRODUCCIÓN.....	5
3. REFERENTES.....	7
Estratéxicos.....	7
Normativos.....	8
Conceptuais.....	9
4. INFORMACIÓN BÁSICA SOBRE O CONCELLO DE TEO DIAGNÓSTICO.....	12
5. METODOLOXÍA DE PLANIFICACIÓN.....	33
6. DEFINICIÓN DOS OBXECTIVOS XERAIS DO PLAN.....	36
7. ACTUACIÓNS E TEMPORALIZACIÓN.....	40
8. EXECUCIÓN E SEGUIMENTO DO PLAN.....	46
9. INDICADORES DE AVALIACIÓN DO PLAN.....	47
10. RECURSOS.....	56
11. ORGANIGRAMAS.....	57

1. AGRADECEMENTOS

O Concello de Teo quere mostrar o seu agradecemento a todas as persoas e institucións que participaron directa ou indirectamente na elaboración deste Plan de Infancia e sen as cales esta iniciativa non sería posible.

Maiores de 18 anos.

Ás persoas técnicas e con responsabilidades políticas das diferentes áreas e departamentos do Concello de Teo involucradas nesta iniciativa (Benestar, igualdade, mocidade e participación veciñal, Cultura e educación, Deportes, Servizos básicos), pola súa dedicación, motivación e traballo inesgotables.

A todos os **centros de ensino** que participaron no proxecto, pola súa implicación e confianza, ao seu profesorado e ás ANPAS.

- CEIP A Ramallosa
- CEIP A Igrexa-Calo
- CEIP Os Tilos
- IES de Cacheiras

Ás **familias** dos nenos e das nenas que se implicaron neste proceso, fomentando e facilitando a súa participación.

Á **Asociación Recreativa e Cultural Os Tilos** e ás súas monitoras e monitores polo seu traballo diario en favor da infancia e a adolescencia.

A **Marta Andrade Blanco**, Responsable de Sensibilización e Políticas de Infancia de UNICEF Comité Galicia, polo seu apoio e ánimos.

A todas as persoas e entidades que participaron e participan na **Mesa Comunitaria**, polas súas valiosas achegas e dispoñibilidade.

Menores de 18 anos.

A todas as nenas e nenos que colaboraron co Concello de Teo desde o momento en que se presentou a idea e que son os verdadeiros protagonistas deste Plan.

- Primaria: 175 nenos e nenas.
- Secundaria: 125 nenos e nenas.

Grupo de traballo coordinador do plan.

- Eva López Soto, técnica de Servizos Sociais Comunitarios.
- Ignacio Iglesias Villar, concelleiro responsable da área de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.
- Pilar Faxil, concelleira responsable da área de Cultura e Educación.
- Jorge Carballido Salgado, concelleiro responsable da área de Deportes.
- Xurxo Francos Liñares, concelleiro responsable da área de Servizos Básicos.
- J. Francisco Nanín Castro, concelleiro en apoio das distintas áreas de goberno, especialmente da de Educación.

2. INTRODUCCIÓN

O Concello de Teo, coa finalidade de mostrar o seu interese e implicación en todo o que atinxe aos dereitos da infancia e a adolescencia, pretende con este Plan sentar as bases dunha política e unhas actuacións concretas nesta materia, de maneira efectiva, e sobre a premisa de considerar as persoas menores de idade como suxeitos de pleno dereito no marco do establecido na Convención sobre os Dereitos do Neno.

Desde esa perspectiva, este Plan ten en conta tres vertentes:

- I. A primeira para garantir a protección, a prevención e a promoción dos dereitos da infancia e a adolescencia, afondando en como detectar e tratar posibles casos de nenos, nenas e adolescentes en situación socio-familiar vulnerable, e como prevelos desde a promoción dos seus dereitos ao considerar que son a base na que se sustenta a súa protección.
- II. A segunda vertente para facer efectiva a participación na elaboración deste Plan e no seu correspondente desenvolvemento, tanto dos axentes sociais que teñen relación coas persoas menores de idade, como da propia infancia e adolescencia de Teo xa que consideramos as persoas menores suxeitos activos no seu medio persoal e social.
- III. E, por último, a terceira vertente para facer visible todo o que se está a facer en Teo en favor da infancia e a adolescencia, para que sexa coñecido por todos e todas e para que deste coñecemento xurda un interese social por mantelo e conservalo, reavivando a relación entre os distintos axentes sociais implicados.

A metodoloxía que se seguiu para elaborar o Plan consistiu na creación dunha serie de estruturas de participación social que van ser mantidas para a súa posterior constitución formal e desenvolvemento. Esas estruturas de participación, o Consello Local da Infancia e a Adolescencia (CLIA) e o Foro de Participación da Infancia e a Adolescencia (FoPIA), deberán converterse na plataforma que recolla e reflecta as expectativas das entidades públicas ou privadas que operan en Teo, dos propios nenos, nenas e adolescentes que viven no noso concello e, en definitiva, de toda a sociedade.

Sendo importante a participación social en xeral, dáse unha especial importancia á que se lle ofreceu de forma innovadora ás persoas menores de idade de Teo para contribuír na elaboración do Plan, xa que partimos da crenza de que ninguén mellor que eles e elas para nos axudaren a coñecer as súas necesidades e a

mellorar a calidade de todo o que se fai neste concello para asegurar o seu benestar e o seu protagonismo á hora de exercer os seus dereitos e responsabilidades como cidadáns e cidadás.

Os **obxectivos xerais** deste Plan foran definidos no diagnóstico participativo¹ e resúmense en catro puntos principais:

1. Favorecer a transversalización da participación infantil e da adolescencia. Esta transversalización da participación supón o compromiso do concello de manter abertas as canles de participación da infancia e da adolescencia, así como o de estendela a todos os campos en que fose necesario e posible.
2. Xerar maior vinculación co territorio. As especificidades do Concello de Teo en canto á súa configuración xeográfica, urbana e social requiren solucións diferentes para atender as necesidades dun territorio diverso.
3. Manter e crear espazos de convivencia específicos e adaptados ás necesidades da infancia e a adolescencia. En relación co punto anterior, fíxose tamén fincapé na necesidade de manter e crear espazos de convivencia que permitan a interacción entre os e as menores e que lles proporcionen espazos de lecer compartidos.
4. Crear campañas de sensibilización (igualdade, sexualidade, integración, autoestima, etc.). Con estas campañas búscase maior concienciación social e implicación para afrontar con éxito posíbeis situacións relacionadas co ámbito da igualdade, da liberdade sexual, da integración, da autoestima, da seguridade viaria, que con tanta frecuencia foi aludida no proceso participativo, etc.

Rafael Sisto Edreira, alcalde do Concello de Teo

---

1 Para máis detalles véxase o documento: *4. MEMORIA DE ACTIVIDADES_ConcellodeTeo.*

3. REFERENTES

O Plan de Infancia do Concello de Teo pretende desenvolver no noso concello aquilo que a normativa e os plans e estratexias de rango internacional, nacional, autonómico e local veñen propoñendo nos últimos anos a respecto do que deberían ser actualmente as políticas máis avanzadas en favor da infancia.

Este sería o marco de referencia do Plan de Infancia do Concello de Teo.

- **Estratéxicos**

En maio de 2002, os Xefes de Estado e de Goberno e as persoas representantes dos Estados participantes no período extraordinario de sesións da Asemblea Xeral das Nacións Unidas sobre a infancia, subscribiron unha Declaración e un Plan de Acción a nivel mundial contida no documento: “Un mundo apropiado para os Nenos e as Nenas”, no que se recolle o compromiso dos gobernos para aplicar este plan e para considerar a posibilidade de adoptar medidas para pór en práctica leis, políticas e plans de acción nacionais eficaces e asignar recursos para realizar e protexer os dereitos dos nenos e das nenas así como asegurar o seu benestar.

Por outra parte, o II Plan Estratégico Nacional de Infancia e Adolescencia supón un importante referente para aqueles que se elaboren posteriormente. A nivel autonómico encóntrase aínda en desenvolvemento o novo Plan Integral de Infancia de Galicia.

A nivel local, o Plan de Infancia do Concello de Teo colleu como referencia os plans de infancia dos concellos galegos e doutras Comunidades que se aprobaron e aplicaron en anos precedentes.

Una inspiración á parte constitúena iniciativas de ámbito estatal como o Programa Cidades Amigas da Infancia, de UNICEF.

E, por último, hai que dicir que o Plan Integral de Infancia de Teo colle como referencia imprescindible a experiencia acumulada polas institucións públicas e privadas que traballan no noso municipio en favor dos dereitos da infancia e o bo facer e o compromiso que veñen demostrando as persoas que traballan en todas elas.

○ **Normativos**

O ordenamento xurídico existente tanto a nivel internacional, estatal como autonómico desenvólvese a partir dun principio primordial como é a concepción das persoas menores de idade como suxeitos activos, participativos e creativos, con capacidade de modificar o seu propio medio persoal e social; de participar na procura e satisfacción das súas necesidades e na satisfacción das necesidades dos outros.

Con base en todo isto existe un amplo desenvolvemento legislativo que de maneira resumida citamos a continuación:

Internacionais

- Convención sobre os dereitos da infancia, adoptada pola Asemblea Xeral das Nacións Unidas o 20 de novembro de 1989 e ratificada por España o 30 de novembro de 1990.
- Carta Europea sobre os Dereitos da Infancia. Resolución A-0172/92. Diario Oficial das Comunidades Europeas, 8 de xullo de 1992.
- Convenio sobre protección de menores e cooperación en materia de adopcións internacionais.
- Sesión especial das Nacións Unidas sobre Infancia, maio de 2002.

Estatais

- Constitución española de 1978, cuxo capítulo III do Título I fai referencia á obriga dos Poderes Públicos de asegurar a protección social, económica e xurídica da familia e no seu seo, con carácter singular, a dos nenos e das nenas.
- Lei Orgánica 1/1996, do 15 de xaneiro, de protección xurídica do/da menor, de modificación parcial do código civil e da Lei de enxuízamento civil.
- Lei Orgánica 8/2015, do 22 de xullo, de modificación do sistema de protección á infancia e á adolescencia.
- Lei 26/2015, do 28 de xullo, de modificación do sistema de protección á infancia e á adolescencia.

Autonómicos

- Estatuto de Autonomía.
- Lei 13/2008, do 3 de decembro, de servizos sociais de Galicia.

- Decreto 99/2012, do 16 de marzo, polo que se regulan os servizos sociais comunitarios e o seu financiamento.
- Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia.
- Lei 2/2006, do 14 de xuño, de dereito civil de Galicia.
- Lei 5/1997, do 22 de xullo, da administración local de Galicia que lle asigna ás entidades locais responsabilidade na prestación de servizos sociais, así como na execución de programas destinados á infancia e á mocidade.
  - **Conceptuais**

Este Plan colle como base conceptual os principios da Convención sobre os Dereitos do Neno e da Nena e pretende promover a abordaxe transversal e multidisciplinar da atención á infancia e á adolescencia mediante a coordinación efectiva dos distintos axentes implicados na garantía, promoción e defensa dos dereitos da infancia que operan no noso territorio.

O Plan de Infancia de Teo vai dirixido a todos os nenos e nenas, entendendo como tales todas as persoas menores de idade, de acordo co previsto no artigo 12 da Constitución española e no artigo 1 da Convención sobre os Dereitos da Infancia, na que se afirma textualmente que se entende por neno e nena todo ser humano menor de dezoito anos de idade.

Principios Básicos:

1. O principio de **interese superior de nenas e nenos**, mediante o que se asegura que o interese da infancia deberá prevalecer sobre calquera outro interese lexítimo. A aplicación deste principio ha de asegurar a protección e o coidado que precisan os nenos e as nenas para o seu desenvolvemento e benestar, pasando, excepto circunstancias especiais que o impidan, polo dereito do ou da menor a medrar e a educarse na súa contorna familiar e social.
2. O principio de **non discriminación**, de acordo co que todos os dereitos deben ser aplicados a todos os nenos e nenas sen distinción algunha. A aplicación deste principio supón:
  - Promover a **igualdade social**, establecendo mecanismos preventivos, compensadores de situacións de risco. Especial relevancia teñen os aspectos relacionados coa igualdade de oportunidades e a inclusión social, procurando accións positivas e evitando á súa vez actuacións que etiqueten e segreguen determinadas persoas ou colectivos.

- Manter un enfoque de **xénero**, fomentando unha educación e formación non sexista e perseguindo unha participación equitativa na toma de decisións de nenas e nenos.
3. O principio de **participación** expón a formación de nenas e nenos na participación libre e responsable. Teñen dereito a asumir un papel activo e protagonista na súa comunidade, e deben ofrecérselles oportunidades de participación real na sociedade a través de estruturas propias e non imitativas das das persoas adultas e que lles permitan asumir as súas responsabilidades e exercer os seus dereitos.

Criterios de actuación:

Na elaboración deste Plan Integral, ademais, tivéronse en conta os seguintes criterios:

- **Globalidade**, tentando coordinar as diferentes áreas de actuación coa infancia e coa adolescencia e contemplando o conxunto de necesidades deste sector de poboación.
- **Análise-Planificación-Avaliación**, examinando a situación e os recursos actuais, definindo obxectivos e medidas e contemplando a valoración da idoneidade das actuacións que o Plan propuxese.
- **Racionalidade**, co dobre obxectivo de rendibilizar os recursos existentes mediante unha xestión coordinada dos mesmos e evitar as duplicidades e solapamentos dos programas e actuacións.
- **Transversalidade**, contrastando os puntos de vista e as experiencias dos diferentes axentes e servizos presentes no territorio, acordando un punto de partida e uns obxectivos comúns.
- **Integralidade**, entendendo os nenos e as nenas como un todo, analizando a multiplicidade de aspectos que afectan á súa vida cotiá e atendendo interrelacionalmente o conxunto das súas necesidades físicas, afectivas e sociais.

Por último, o Plan de Infancia do Concello de Teo incorpora no seu marco conceptual o documento **“Construíndo Cidades Amigas da Infancia”, de UNICEF**. Neste texto identifícanse os alicerces básicos para construír un sistema local de goberno comprometido no cumprimento dos dereitos da infancia: estruturas e actividades que son necesarias para involucrar os nenos e as nenas nun movemento activo, asegurar a perspectiva de dereitos da infancia en todos os procesos de toma

de decisións e asegurar un acceso igualitario aos servizos básicos. O proceso de construción dunha Cidade Amiga da Infancia non só demanda compromisos políticos, senón tamén accións concretas a través de todo o goberno local.

Este proceso de construción é sinónimo da aplicación da Convención sobre os Dereitos da Infancia no escenario municipal. O programa inclúe nove elementos que este Plan incorpora como propios:

1. **Participación infantil:** promovendo a implicación activa dos nenos e das nenas nos asuntos que lles afectan; escoitando os seus puntos de vista e tomándoos en consideración nos procesos de toma de decisións.
2. **Un marco legal amigo da infancia:** asegurando unha lexislación, un marco regulamentario e procedementos que sexan consecuentes coa promoción e a protección dos dereitos de toda a infancia.
3. **Unha estratexia de dereitos da infancia para todo o municipio:** desenvolvendo unha estratexia ou unha axenda detallada e exhaustiva para construír unha Cidade Amiga da Infancia, baseada na Convención.
4. **Unha comisión de dereitos da infancia ou un mecanismo de coordinación:** desenvolvendo estruturas permanentes no goberno local que garantan unha consideración prioritaria á perspectiva da infancia.
5. **Análise e avaliación do impacto na infancia:** garantindo que existe un proceso sistemático que analice e avalíe o impacto das leis, das políticas e das prácticas sobre a infancia: previo, durante e posterior á súa aplicación.
6. **Un orzamento para a infancia:** garantindo o compromiso adecuado sobre os recursos e a análise dos orzamentos dirixidos á infancia.
7. **Un informe periódico sobre o estado da infancia:** garantindo a recollida de información e o adecuado seguimento sobre o estado da infancia así como dos seus dereitos.
8. **Dar a coñecer os dereitos da infancia:** garantindo a sensibilización sobre os dereitos da infancia entre as persoas adultas e os nenos e nenas.
9. **Avogacía independente para a infancia:** apoiando ás ONG,s e desenvolvendo institucións independentes de dereitos humanos que promovan os dereitos da infancia.

4. INFORMACIÓN BÁSICA SOBRE O CONCELLO DE TEO

DIAGNÓSTICO

Localización

Teo é un concello de 18.478² habitantes que forma parte da comarca de Santiago. O municipio abrangue un total de 80 km² e limita polo norte con Ames e Santiago de Compostela; polo sur, con Padrón e A Estrada; polo leste con Vedra; e polo oeste con Brión e Rois.

Breve historia

A división territorial de Teo non sempre foi tal e como a coñecemos hoxe. Durante o período do Antigo Réxime, as parroquias actuais do Concello estaban integradas en tres xurisdicións:

- Xurisdición do Xiro da Rocha: Calo, Cacheiras, Luou, Oza, Rarís, Recesende e Reis.
- Xurisdición de Vea: Bamonde, Lucí, Vilariño e Teo.
- Xurisdición de Quinta: Lampai.

Estas tres xurisdicións integrábanse no Señorío do Arcebispado de Santiago de Compostela. Coa constitución dos primeiros concellos no segundo período liberal (1820-1823) a maior parte do territorio hoxe ocupado por Teo coñecíase co nome de Oza, pertencente ao partido xudicial de Sar, figurando nos repartimentos da Deputación de Galicia, por entón única.

A volta de Fernando VII ao Absolutismo en 1823 supuxo a disolución dos concellos constitucionais e o regreso ao Antigo Réxime. Coa división provincial en 1822³ nas que hoxe coñecemos como as catro provincias galegas, o Concello de Oza seguiu a formar parte do partido xudicial de Sar pero, desde ese momento, dependente en canto á imposición da Deputación da Coruña.

Xa co nome de Concello de Teo, en 1834 o municipio integrouse no partido xudicial de Padrón. Un ano máis tarde⁴, xurdiu unha nova división municipal da que

2 Segundo datos facilitados polo [INE](#) (actualizados en xaneiro de 2017)

3 Decreto LIX das Cortes do 27 de Xaneiro de 1822 que establece na provincia única de Galicia catro novas provincias: A Coruña, Lugo, Ourense e Vigo.

4 Cos proxectos de desenvolvemento do R.D. de 23 de Xullo de 1835, segundo a Lei de Reforma Administrativa promovida por Javier de Burgos onde se deseñan as provincias e concellos que se

naceu o Concello de Teo e o seu termo; e no 1836 o Concello de Teo quedou definitivamente integrado por 13 parroquias.

O patrimonio natural, histórico e artístico

O patrimonio do concello de Teo preséntase rico e diverso e abrangue:

- Recursos naturais, ecolóxicos e paisaxísticos, entre os que destacan os leitos fluviais (o sistema fluvial Ulla-Deza, integrado na Rede Galega de Espazos Protexidos), as masas arbóreas (con numerosas carballeiras e soutos), miradoiros (da Agrela e da Pena Escorredía), etc.
- Arquitectura: de pontes (a ponte de Pontevea, a ponte romana de Paradela...), de hórreos (hórreo de Caxade, da reitoral de Luou, de Santa María de Teo, do Casal, de Gondelle...), muíños, pombais, lavadoiros (da Florida, de Noceda, de Requián...), fontes (a Burga da Laña, de Santa Margarida en Loureiro, das Barreiras...), cruceiros (o adro de Teo, o cruceiro de Francos...), igrexas (San Simón de Ons, San Xoán de Calo, San Xoán de Recesende...) etc.
- Arqueoloxía de diversas épocas: megalitismo (mámoas de Trasellas, mámoas de Barreiras, mámoas da Zapateira...), Idade do Bronce (na Pena Bicuda de Loureiro), cultura castrexa (castro de Socastro, de Sebe, de Lucí, de Rarís...), romanización (marco da Potra, restos romanos de Mouromorto), medievo (marco da Agrela, Camiño Real de Iria...) e industrial (fábrica de curtidos da Granxa, Real Fábrica de Papel do Faramello, Dehesa Real de Coto...).
- Festas populares, entre as que destacan os Xenerais do Ulla (celebrada en Oza e cuxa orixe se atopa na Guerra da Independencia contra os franceses, na primeira metade do S.XIX), a Feira Cabalar de San Martiño (celebrada o día do San Martiño, o 11 de novembro, no lugar de Francos, na parroquia de Calo) ou a Batalla de Cacheiras.

Evolución demográfica

Na actualidade, Teo ten unha poboación de 18.478 persoas, das cales 9.411 (un 50,94%) son mulleres e 9.067 (un 49,06%) son homes. A súa evolución demográfica amosa un incremento nas últimas décadas, especialmente desde 1996 até 2012.

Segundo datos do IGE, en 2016 o índice de envellecemento do concello situábase en 90,91⁵, sendo a media galega de 153,7. En 2015 a idade media de manteñen na actualidade.

5 O que significa que por cada 100 persoas de menos de 20 anos, hai 90 de 65 e máis anos.

maternidade era de 33,12 anos e o número medio de crianzas por muller era de 1,02 (tamén segundo datos do IGE).

En canto á poboación migrante, o número total de persoas nadas no estranxeiro no ano 2017 era de 1.041 persoas. Os países de nacemento máis frecuentes, situados por riba das 100 persoas, foron Venezuela (de onde proceden 164 persoas) e Arxentina (con 143 persoas); seguidos de Francia (70 persoas), Colombia (62 persoas), Uruguai (58 persoas), Brasil (56 persoas) e Alemaña (50 persoas).

- **Datos de situación demográfica sobre infancia e adolescencia no concello de Teo.**

Poboación menor de idade de 0 a 18 anos, por idade e por sexo (2017)

		Poboación de 0 a 18 anos, por idade e por sexo (2017)																		
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Homes		73	75	72	82	72	86	94	92	88	83	108	109	90	107	80	107	92	95	92
Mulleres		59	62	71	75	94	82	88	73	109	104	102	91	85	97	76	108	92	66	69
Total		132	137	143	157	166	168	182	165	197	187	210	200	175	204	156	215	184	161	161

Poboación menor de idade total por sexo (2017)

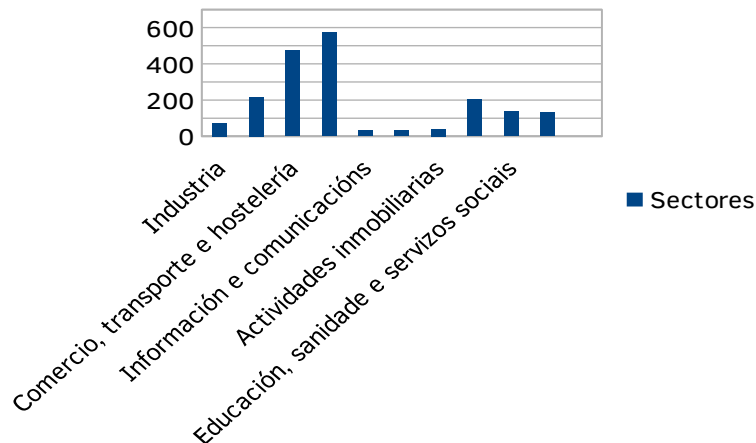
		Poboación menor de idade por sexo (2017)
Homes		1697
Mulleres		1603
Total		3300

Datos socio-económicos

Segundo datos recollidos do Instituto Galego de Estatística, o Concello de Teo contaba en decembro de 2017 cun total de 7.575 persoas afiliadas en alta laboral, das que 3.635 eran mulleres e 3.940 eran homes.

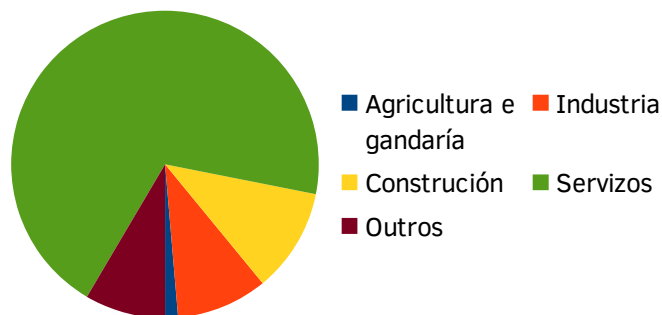
A nivel empresarial, en 2017 o número total de empresas en funcionamento era de 1.337⁶, repartidas nos seguintes sectores:

⁶ Segundo datos do Instituto Nacional de Estadística

A taxa de paro do concello situouse no mes de xaneiro de 2018 en 1.097 persoas paradas, das cales 482 (o 43,93%) foron homes e 615 mulleres (o 56,06%), segundo os datos do [Boletín mensual de paro](#) da Consellería de Economía, Emprego e Industria da Xunta de Galicia.

Por sector de actividade, a situación quedaría representada na seguinte gráfica:

Os Servizos Sociais do Concello de Teo

Os Servizos Sociais do Concello de Teo están formados polo conxunto de prestacións, programas e equipamentos destinados a garantir a igualdade de oportunidades e o acceso á calidade de vida e á participación social do conxunto da poboación do municipio.

O Servizo está composto por unha auxiliar administrativa, unha educadora social e tres traballadoras sociais, das cales dúas exercen como profesionais de referencia para o conxunto da poboación do Concello.

Entre os ámbitos máis habituais de actuación dos servizos sociais municipais está a protección de colectivos vulnerables como son os e as menores. Ademais deste colectivo, prestamos tamén especial atención ao das persoas maiores e das persoas con diversidade funcional. Estas intervencións concréntanse en prestacións tanto técnicas (ofrecendo información, orientación e intervención social por parte das profesionais que forman o equipo de traballo), como en axudas (de carácter económico ou material ou acceso a bonificacións e servizos específicos).

Programas para a infancia e a familia na área dos Servizos Sociais

A seguir explícanse os servizos, programas e axudas que teñen que ver directamente coa atención á infancia e ás familias:

- **Programa de apoio escolar.** Concibido dentro do propio Servizo de Educación e Apoio Familiar dos Servizos Sociais Municipais e na procura da máxima colaboración cos equipos docentes, no ano 2013 comezan as actuacións compensatorias de reforzo escolar dirixidas a nenas e nenos en dificultade social. A actividade distribúese en catro grupos, dous deles de secundaria e dous de primaria, nos que se procura unha atención personalizada centrada nas necesidades do alumnado. Desde este enfoque, potenciáanse as competencias básicas de cada participante, promóvense hábitos de estudo e aséntanse as bases para unha aprendizaxe autónoma e máis satisfactoria. Así mesmo, nestas aulas refórzanse coñecementos e resólvense dúbidas sobre as temáticas que están a ser abordadas na escolarización ordinaria, incrementándose as expectativas de éxito escolar, non só por parte do propio alumnado, senón tamén das súas familias e profesorado.

Participación de nenas e nenos desde 2013 até a actualidade:

2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
21	20	17	17

- **Bonificación de actividades extraescolares, de conciliación e/ou de lecer e tempo libre.** A ordenanza municipal reguladora do prezo público por realización de actividades culturais e deportivas establece unha exención total da praza para aquelas familias en situación económica desfavorable, xustificándose ben a través da situación económica, ben a través dun informe dos servizos sociais do concello de Teo. A este respecto realízanse 6

bonificacións nas propias actividades municipais culturais e deportivas durante o ano 2017. Existen tamén exencións totais en actividades municipais como Diverteo ou o servizo de Madrugadores a través dun informe dos servizos sociais. Asemade, existen bonificacións de prazas en Asociacións privadas con ou sen ánimo de lucro. Así na ARC Os Tilos en 2017 bonificáronse 4 prazas, e na academia de inglés Gola 3 prazas.

- **Colaboración coa ANPA do CEIP A Ramallosa.** No último trimestre do ano 2017 leváronse a cabo as seguintes actuacións de colaboración que se enmarcan no programa Mochilas solidarias:
  - Entrega de vales por 100 € de material escolar para 7 nenos/nenas pertencentes a familias en dificultade social.
  - Asistencia gratuíta a actividades extraescolares para 7 nenos /nenas pertencentes a familias en dificultade social.
  - Entrega de portátiles a 3 nenos/nenas pertencentes a familias en dificultade social.
- **Prazas de emerxencia reservadas nas Escolas Infantís Municipais.** Nas Escolas Infantís Municipais existe a reserva dunha praza por grupo de idade e centro durante o seu período de apertura. Estas prazas son cubertas atendendo o seguinte criterio: “casos que sexan valorados pola unidade de traballo social correspondente como urxentes, baseándose en motivos técnicos diversos, pero relacionados co benestar do/da menor. Neste caso a adxudicación da praza será inmediata mediante resolución da Alcaldía, sempre que exista unha vacante, dándose conta á comisión de baremación na seguinte reunión que esta realice”.
- **Servizo de educación e apoio familiar.** Trátase dun servizo básico que integra o conxunto de proxectos e servizos de apoio educativo e psico-social dirixidos ás familias, co obxectivo de detectar, previr e superar as situacións de dificultade, especialmente as eventuais situacións de maltrato infantil ou calquera outra desprotección, así como promover procesos de cambio que favorezan un adecuado exercicio das responsabilidades familiares, a mellora da autonomía, da integración e da participación social das familias e unidades de convivencia. Evolución de familias desde 2014 a 2017:

2014	2015	2016	2017
28	24	33	38

Como se pode observar na táboa e no cadro seguinte, desde 2016 o aumento da demanda é do 9%, con tendencia a seguir aumentando no 2017. Neste ano 2017 beneficiáanse do programa un total de **38 familias**, chegando a un total de 55 nenas e nenos, en concreto, 21 nenas e 34 nenos entre 0 e 18 anos. O total de persoas ascende a 151.

Os motivos principais da necesidade da intervención socio-educativa aparecen na seguinte táboa:

Motivo da intervención	Nº de familias
Apoio educativo para a promoción da autonomía persoal e a integración social	2
Apoio na parentalidade positiva	7
Apoio na mono-parentalidade, apoio emocional, mellora autoestima	2
Apoio para a integración socio-comunitaria	8
Mediación familiar	1
Orientación familiar	1
Absentismo escolar	3
Discapacidade	7
Acoso escolar	1
Acollemento familiar	4
Maltrato infantil	2

Das 38 familias atendidas, 10 teñen expediente de protección (26,31%), incluíndo os acollementos familiares, que supoñen un 40% do total de expedientes de protección abertos no Equipo Técnico do Menor da Consellería de Política Social.

- **Servizo de axuda no fogar.** Este servizo non está dirixido especificamente á infancia e adolescencia pero, dentro do seu campo de actuación, está incluído este sector de poboación por ser especialmente vulnerable. As atencións de carácter psicosocial e educativo están especialmente prescritas en caso de

servizos de axuda no fogar dirixidos a unidades familiares nas que existen menores a cargo e nas que se observan situacións familiares que poden repercutir negativamente no seu coidado.

- **Axudas municipais de emerxencia social e entrega de axudas materiais en especie.** Tampouco son axudas específicas para a infancia. Non obstante, a cobertura de necesidades básicas de menores especificamente ou de unidades familiares nas que existen menores son obxecto preferente de cobertura. Tanto no relativo á alimentación e a outros materiais básicos, mantemento da vivenda, subministración de servizos básicos da vivenda, material escolar, vacinas non cubertas polo sistema público...
- **O noso concello é socio do Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade.** Cada ano o concello de Teo paga a cota de socio ao Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade, un organismo autonómico de cooperación internacional. No ano 2017 con esta achega financiáronse 3 proxectos, un deles dirixido especificamente á infancia: “Polo dereito a unha educación afectiva e sexual saudable para crianzas, adolescentes e mocidade do municipio de Chinautla”, en Guatemala. Neste ámbito, cómpre destacar que no ano 2017 tamén se realizou unha achega específica para a Campaña de Refuxiados.
- **Escolas Infantís Municipais (EIM).** As Escolas Infantís Municipais prestan atención aos nenos/as escolarizados nelas, tanto nos aspectos educativos do primeiro ciclo de educación infantil como asistenciais (alimentación, coidado e hixiene), dentro do horario de funcionamento das escolas. A educación infantil de primeiro ciclo está dirixida a nenos/as de idades comprendidas entre os 0 e 3 anos e cumpre, respecto dos/das menores, unha dobre función, educativa e asistencial, ao tempo que fai un labor facilitador da conciliación persoal, laboral e familiar no que respecta ás familias.

Problemas de vivenda: infravivenda e chabolas. Menores afectados.

Situado na parroquia de Calo, a escasos metros da estrada de Pontevedra que cruza o Milladoiro, encóntrase o lugar do Carballal. Neste asentamento, localízanse 6 infravivendas ou vivendas de bloque, nas que habitan 5 unidades de convivencia, que manteñen entre si vínculos directos de parentesco, e que agrupan 18 persoas (7 homes, 6 mulleres e 5 crianzas de 2, 3, 6, 15, e 16 anos). A proximidade na convivencia, as deficientes condicións de habitabilidade e outras situacións de vulnerabilidade, dálle ao traballo con esta poboación unhas características

particulares, que fai máis diferencial, que no resto dos casos, a actuación con este sector de poboación. Na actualidade, e desde o ano 2008, véñense realizando diferentes accións nos diferentes ámbitos de intervención.

- Acceso aos recursos sociais. Na actualidade, a maioría das familias perciben a RISGA pero non conseguiron acadar insercións laborais. Só unha das persoas ten experiencia laboral por conta allea e están todos e todas as integrantes do núcleo incluídos no Plan de Inclusión Social. Perciben ademais outras prestacións familiares da Seguridade Social e da Xunta de Galicia. Debido ao escaso importe da RISGA, en moitas ocasións teñen acceso tamén a axudas de emerxencia social municipal.
- Promoción educativa. A pesar desta promoción educativa, o rapaz de 16 anos abandonou a escolaridade pero está integrado nun curso de adquisición das competencias clave. Os rapaces de 2 e 3 anos serán escolarizados para o curso que vén na escola infantil municipal e no CEIP de Calo. En canto á poboación adulta, a maioría dos homes teñen acadado o antigo Graduado Escolar e na actualidade están cursando as competencias clave. As mulleres non teñen estudos básicos e, aínda que asistiron a cursos de alfabetización, non acadaron titulación regrada.
- Acceso á vivenda digna. Neste ámbito é onde se atopan os maiores problemas, pois existe un rexeitamento social ao alugueiro de vivendas debido ao racismo presente na poboación e á carencia de recursos económicos con que afrontar o gasto.
- Promoción da saúde. Cada vez é máis xeneralizado o uso dos recursos sanitarios locais, aínda que persiste a tendencia no acceso vía urxencias.
- Acceso ao emprego. Existe baixa cualificación para o acceso ao emprego, pero ano a ano tanto mulleres como homes acceden a diferentes actividades formativas e de cualificación prelaboral.

Recursos sanitarios

No Concello de Teo existen catro centros de saúde:

- Centro Médico de Folgueiras: a este centro de saúde acode a maioría de crianzas e adolescentes da zona de Calo.
- Centro Médico dos Tilos: con presenza maioritaria de crianzas e adolescentes da zona dos Tilos.
- Centro Médico de Cacheiras: con maioría de crianzas e adolescentes da zona da Ramallosa.

- Centro Médico de Pontevea: con maioría de crianzas e adolescentes da zona da Pontevea.

A taxa de mortalidade, segundo datos do Instituto Galego de Estatística situábase en 2005 no 6,65 ‰ e en 2015 en 7,96 ‰.

Niveis de escolarización, absentismo e fracaso escolar.

Centros escolares.

- Escolas Infantís Municipais (IEM)
  - EIM dos Tilos.
  - EIM de Calo.
  - EIM da Ramallosa.
- Centros de Educación Infantil e Primaria
  - CEIP de Calo
  - CEIP Os Tilos
  - CEIP A Ramallosa
- Centro Rural Agrupado
- Instituto de Educación Secundaria de Cacheiras

Absentismo escolar.

Absentismo escolar	3
--------------------	---

Fracaso escolar.

Os datos de fracaso escolar por centro son os seguintes:

- CEIP A Ramallosa
  - Número de alumnado que repite: 6
  - Menores escolarizados que repetiron algunha vez: 20
- CEIP Os Tilos
  - Número de alumnado que repite: 5
  - Número de alumnado con áreas pendentes: 14
- CEIP A Igrexa-Calo
  - Número de alumnado que repite: 5

- Número de alumnado con áreas pendentes: 33
- IES Cacheiras:
  - Alumnado repetidor:
    - 1º ESO: 10
    - 2º ESO: 3
    - 3º ESO: 15
    - 4º ESO: 16
    - 1º BAC: 0
    - 2º BAC: 7
  - Alumnado con materias pendentes:
    - 2º ESO con pendentes só de 1º da ESO: 27
    - 3º ESO con pendentes só de 1º da ESO: 1
    - 3º ESO con pendentes só de 2º da ESO: 33
    - 3º ESO con pendentes só de 1º e de 2º da ESO: 5
    - 4º ESO con pendentes de 2º e 3º da ESO: 2
    - 4º ESO con pendentes de 3º da ESO: 32
    - 2º BAC con pendentes de 1º de BAC: 20

Recursos culturais

- **Biblioteca Municipal.** Concibida como un espazo de promoción da lectura e a educación da cidadanía, a Biblioteca Municipal busca ser un lugar de encontro, onde poder formarse, aprender, compartir experiencias e relacionarse a través do seu fondo, programación de actividades para todos os públicos e cesión de espazos para a veciñanza. Este servizo préstase en rede a través de dous puntos de atención: [BPM do Grilo-Cacheiras](#) e [BPM dos Tilos](#), ambos os dous de acceso libre e gratuíto.
- **Casas comúns municipais.** Instalacións socioculturais municipais destinadas ao servizo da cidadanía para a práctica de actividades culturais, sociais e veciñais. Estas actividades deben axustarse ás características dos locais e organízanse ao redor dun [regulamento específico](#) que establece o uso e funcionamento dos locais socioculturais municipais do Concello de Teo situados nos lugares de Bamonde, Calo, Campos-Teo, Lampai, Oza, Rarís, Os Tilos, A Torre-Cacheiras, O Grilo-Cacheiras e A Ramallosa.

Recursos deportivos e de lecer.

- Pavillón polideportivo dos Tilos. Parroquia dos Tilos.
- Pavillón polideportivo Ezequiel Mosquera. Lugar da Ramallosa, parroquia de Lucí.
- Pavillón polideportivo de Calo. Parroquia de Calo.
- Campo de fútbol A Cañoteira. Parroquia de Cacheiras.
- Campo de fútbol de Praíña, Pontevea. Parroquia de Reis.
- Campo de fútbol de Calo. Parroquia de Calo.
- Campo de fútbol de Bamonde. Parroquia de Bamonde.
- Campo de fútbol de Rarís. Parroquia de Rarís.
- Campo de fútbol de Recesende. Parroquia de Recesende.
- Piscina cuberta A Ramallosa. Parroquia de Lucí.
- Piscina descuberta de Luou. Lugar de Ínsua, parroquia de Luou.
- Piscina descuberta dos Tilos. Parroquia dos Tilos.
- Pistas deportivas de Motouto. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Cacheiras.
- Pistas deportivas da Torre. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Cacheiras.
- Pistas deportivas de Constenla. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Cacheiras.
- Pistas deportivas de San Sadurniño. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Cacheiras.
- Pistas deportivas do Carballal. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Calo.
- Pistas deportivas da Área Recreativa da Igrexa. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Calo.
- Pistas deportivas de Campos de Mirabel. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Calo.
- Pistas deportivas da Piollosa. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Calo.
- Pistas deportivas de Vilar de Francos. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Calo.
- Pistas deportivas do Mosteiro. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Lampai.
- Pistas deportivas dos Tilos. Pistas deportivas exteriores. Parroquia dos Tilos.
- Pistas deportivas de Vilanova. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Recesende.
- Pistas deportivas de Fontenlo. Pistas deportivas exteriores. Parroquia de Teo.

Actividades deportivas.

O concello conta tamén cunha programación anual de actividades que inclúe, entre outras, as seguintes realizadas en escolas deportivas (de 3 a 17 anos):

- Baile kids
- Baloncesto
- Karate
- Kickboxing
- Patín
- Minitenis
- Psicomotricidade
- Tiro con arco
- Ciclismo
- Bádminton
- Rugby e fútbol americano
- Béisbol
- Skate
- Tenis
- Atletismo
- Pádel
- Judo
- Xadrez
- Bicitrial
- Taekwondo
- Voleibol
- Natación

Clubs deportivos

- Clubs de fútbol.
  - S.D.C. Recesende.
  - S.D. Cacheiras.
  - Club de Fútbol de Rarís.
- Clubs de baloncesto
  - Club Amigos de Teo.
  - Club CD Galogrin.
  - Club GMU.
- Outros.
  - Club de ciclismo Anova Racing Team.
  - Club deportivo Lobos. Práctica e ensinanza de rugby e fútbol americano para nenos e nenas entre 4 e 18 anos.
  - Club de aerodelismo Estela.
  - Club de Billar.
  - Club San Francisco. Actividades de karate, fútbol sala, judo e xadrez.

- Escola de Béisbol e Sófbol Os Tilos.
- Family Pádel.
- Squash Club Santiago – Club de Tenis.

Recursos de lecer.

- Parques infantís municipais.
  - Parque infantil da Unitaria de Raxó. Parroquia de Cacheiras.
  - Parque infantil da Unitaria de Cacheiras. Parroquia de Cacheiras.
  - Parque infantil da Unitaria de Casalonga. Parroquia de Calo.
  - Parque infantil da Unitaria de Reis. Parroquia de Reis.
  - Parque infantil do CEIP de Calo. Parroquia de Calo.
  - Parque infantil da EI da Ramallosa. Parroquia de Lucí.
  - Parque infantil do CEIP da Ramallosa. Parroquia de Lucí.
  - Parque infantil da EI dos Tilos. Parroquia dos Tilos.
  - Parque infantil do CEIP dos Tilos. Parroquia dos Tilos.
  - Parque infantil e biosaudable do Cemiterio. Parroquia de Cacheiras.
  - Parque infantil e biosaudables dos Tilos. Parroquia dos Tilos.
  - Parque infantil Dolmen. Parroquia de Cacheiras.
  - Parque infantil de Tribaldes. Parroquia de Bamonde.
  - Parque infantil do Coto. Parroquia de Bamonde.
  - Parque infantil de Lamas. Parroquia de Bamonde.
  - Parque infantil de Montouto. Parroquia de Cacheiras.
  - Parque infantil As Torres. Parroquia de Cacheiras.
  - Parque infantil de Penelas. Parroquia de Cacheiras.
  - Parque infantil do parque Montouto. Parroquia de Cacheiras.
  - Parque infantil de San Sadurniño. Parroquia de Cacheiras.
  - Parque infantil de Vilar de Francos. Parroquia de Calo.
  - Parque infantil Campos de Mirabel. Parroquia de Calo.
  - Parque infantil de Fixó. Parroquia de Calo.
  - Parque infantil da S.R. de Calo. Parroquia de Calo.
  - Parque infantil da Igrexa de Calo. Parroquia de Calo.
  - Parque infantil de Ameneiro. Parroquia de Calo.
  - Parque infantil do Carballal. Parroquia de Calo.
  - Parque infantil de Mosteiro. Parroquia de Lampai.

- Parque infantil do Concello. Parroquia de Lucí.
- Parque infantil Val da Ramallosa. Parroquia de Lucí.
- Parque infantil de Luou. Parroquia de Luou.
- Parque infantil de Ribas. Parroquia de Oza.
- Parque infantil de Bouñou. Parroquia de Rarís.
- Parque infantil de Sestelo. Parroquia de Rarís.
- Parque infantil de Rarís. Parroquia de Rarís.
- Parque infantil da Pedra. Parroquia de Recesende.
- Parque infantil do Casal. Parroquia de Recesende.
- Parque infantil de Vilanova. Parroquia de Recesende.
- Parque infantil Praíña. Parroquia de Reis.
- Parque infantil de Monteselo. Parroquia de Reis.
- Parque infantil de Fontenlo. Parroquia de Teo.
- Parque infantil de Cerdeira. Parroquia de Vilariño.
- Áreas recreativas.
  - Área Recreativa de Mouromorto, parroquia de Calo.
- Sendas.
  - Acondicionadas neste momento:
    - Texexe
    - Vilanova de Recesende
    - Desde a urbanización Augas Mansas ao IES de Cacheiras.
    - Do IES de Cacheiras á pista que dá ao campo de fútbol da Cañoteira.
    - Da estrada da Xunta en Cacheiras ao campo de fútbol da Cañoteira.
    - Desde a igrexa de Luou á marquesiña entrada Bustelo.
    - Do lugar do Sisto á urbanización Augas Mansas.
    - Desde o núcleo de Solláns cara a Vilar de Calo.
  - Previstas para executar na primavera deste ano:
    - Desde o Carballal ao centro de saúde de Calo, pasando por Campos de Mirabel e dando servizo a varias marquesiñas de autobús escolar.
    - Conexión da senda de IES de Cacheiras coa existente fronte ao campo de fútbol da Cañoteira, pechando a conexión entre o IES e Cacheiras.
    - Conexión CEIP Os Tilos co pavillón municipal.
  - Previstas para executar a finais deste ano:
    - Desde Vilanova (en Recesende) até a estrada da Xunta na Pedra.
    - Desde o lugar do Raxó até a estrada da Xunta en Cacheiras.

- Espazos naturais.
  - Muíño da Ribeira. Espazo natural con mobiliario urbano. Parroquia de Cacheiras.
  - Carballeira de Francos. Espazo natural con mobiliario urbano. Parroquia de Calo.
  - Ponte de Paradela. Espazo natural con mobiliario urbano. Parroquia de Calo.
  - Carballeira da Capela de Santa Ana. Espazo natural con mobiliario urbano. Parroquia de Lampai.
  - Parque forestal do Xirimbao. Espazo natural con mobiliario urbano. Parroquia de Reis.
  - Parque forestal da Burga. Espazo natural con mobiliario urbano. Parroquia de Reis.
  - Miradoiro da Pena Escorredía. Miradoiro con mobiliario urbano. Parroquia de Cacheiras.
  - Miradoiro de Agrela. Miradoiro con mobiliario urbano. Parroquia de Lampai.
  - Parque biosaudable dos Robles. Parroquia de Cacheiras.
- Asociación Recreativa e Cultural Os Tilos. Deseñada para facilitar a conciliación familiar, laboral e persoal. Ademais de actividades lúdico-educativas conta con campamentos nos períodos de vacacións.
- Clube San Francisco Teo. Entidade deportiva que desenvolve, xunto con outras actividades, o Obradoiro de Psicomotricidade con bebés de 1-2 e 2-3 anos.
- Sociedade Recreativa de San Juan de Calo. Entidade sen ánimo de lucro que potencia a cultura e a práctica deportiva. Conta cunha Escola de Música Tradicional galega.

Recursos informáticos e TIC

O Concello de Teo conta cunha Aula de informática para facilitar o acceso da veciñanza ás novas tecnoloxías e promover a sociedade da información e do coñecemento. A aula de Informática conta nestes momentos con doce computadores persoais. Tamén dispón de cascos para os ordenadores e lectores de tarxeta, dunha impresora láser e unha multifunción na que se poden imprimir e escanear todo tipo de documentos.

Por outra banda, e co obxectivo de facilitar o manexo das novas tecnoloxías, a aula de informática realiza cursos e actividades durante todo o ano:

- Aula Aberta a Internet, con acceso a internet de balde.
- Cursos, entre outros:
  - Curso de Introducción á Informática para nenos de 5 a 10 anos
  - *Curso de introdución á informática para maiores de 16 anos*
  - *Curso de introdución ao programa informático Word*
  - *Curso de introdución ao programa informático Excel*
  - *Curso de PowerPoint*
  - *Curso de iniciación a Internet*
- Obradoiros: Xornadas de iniciación ao correo electrónico, Xornadas de busca de emprego, Xornadas de seguridade en Internet...

Asociacionismo

O Concello de Teo destaca pola vitalidade do seu movemento asociativo, sendo as principais asociacións:

- Asociación Cultural A Ponte Vella, en Reis.
- Asociación Cultural Rosalía de Castro de Cacheiras.
- Asociación Cultural A Mámoa, en Luou.
- Sociedade Recreativa de San Xoán de Calo.
- Asociación Recreativa e Cultural Os Tilos.

PARTE VALORATIVA

Para a realización do diagnóstico leváronse a cabo distintas liñas de acción que axudaron á recollida de información e, posteriormente, á elaboración dunha análise valorativa da situación da infancia e adolescencia no Concello de Teo. Para iso, traballouse con distintos grupos de persoas: crianzas e adolescentes de menos de 18 anos e persoas adultas. Pódense consultar en detalle todas as actividades e conclusións no documento *5. Informe de situación da infancia e a adolescencia. Diagnóstico*. A seguir ofrecemos unha versión sintetizada do recollido nese documento.

Análise DAFO realizada coas persoas integrantes do FoPIA

Debilidades

- Problemas de mobilidade e seguridade viaria.
- Instituto pequeno.
- Falta de espazos deportivos para andar en bici e outros (patinetes etc.).
- Deficiencias no currículo escolar.
- Deficiencias nas infraestruturas escolares.
- Instalacións sanitarias pequenas.
- Falta de festas e de comisións.
- Necesidade de arranxar parques.
- Baixa calidade da alimentación e da auga nas escolas.

Ameazas

- Falta de prazas no instituto.
- Contaminación.
- Precarización da alimentación nas escolas.
- Deficiencias nas infraestruturas escolares.

Fortalezas

- Forza rural importante.
- Boas instalacións deportivas.
- Máis xente nova galegofalante.
- Bo clima e pouca contaminación.
- Bos parques.
- Tranquilo.

Oportunidades

- Recuperación de falantes de galego.
- Máis xuventude, máis oportunidades de festa.
- Máis educación en galego, máis oportunidades de negocios.
- Concello exemplo de seguridade viaria.
- Máis emprego.
- Mellorar o sistema educativo.

Análise DAFO coa Mesa de Coordinación Interna

Debilidades

1. Dispersión xeográfica e ausencia dun núcleo de poboación forte.
2. Falta de espazos de convivencia e interacción.
3. Transporte público escaso.
4. Desenvolvemento urbanístico deficiente.
5. Elevada porcentaxe de poboación que fai a súa vida persoal e/ou laboral fóra do concello (por exemplo, no de Santiago de Compostela).
6. Existencia dun núcleo (Carballal) de infravivenda.

Ameazas

1. Desvinculación social do territorio.
2. Falta de vivenda pública.
3. Taxa en descenso da natalidade.
4. Deterioro dos edificios escolares.
5. Proximidade a Santiago de Compostela.

Fortalezas

1. Pirámide demográfica con moita xente nova.
2. Tecido asociativo forte e con actividades para a infancia.
3. Nivel económico e socio-cultural da poboación elevado.
4. Existencia de servizos de conciliación nas escolas municipais.
5. Diversidade e abundancia na oferta de actividades do concello.
6. Vontade política para afianzar a cultura da participación.
7. Oferta educativa suficiente.
8. Sendas (en construción).

Oportunidades

1. Alta demanda de servizos para a infancia e a adolescencia.
2. Previsión da aprobación dun novo plan de transporte a nivel autonómico.
3. Creación dun futuro espazo de xogo cuberto.
4. Existencia dun único centro de secundaria no concello, o que facilita a intervención.

Análise DAFO coa Mesa Comunitaria ou de Coordinación Externa

Debilidades

1. Implicación baixa de pais e nais.
2. Falta de cultura participativa.
3. Falta de espazos de convivencia e reunión.
4. Falta de traballo coas emocións.
5. Uso de linguaxe negativa en campañas públicas.
6. Necesidade de habilitar rutas seguras a pé.

Ameazas

1. Sistema educativo pensado sen a infancia e a adolescencia.
2. Mal uso das novas tecnoloxías.
3. Sobreinformación.
4. Falta de persoal especializado.
5. Inmediatez e consumismo.
6. Problemas non detectados (familiares, sociais etc.).
7. Exceso de actividades extraescolares.

Fortalezas

1. Escolas de nais e pais e deportivas.
2. Apoio da administración local.
3. Tecido asociativo.
4. Traballo en rede.
5. Boas infraestruturas e oferta cultural.
6. Capacidade de motivación.
7. Receptividade da cidadanía.

Oportunidades

1. Espazos de participación (como o FoPIA ou o CLIA) como motores de cambio.
2. Escolas de pais e nais e deportivas.
3. En xeral, as novas xeracións son máis creativas.
4. Novas tecnoloxías, cun uso adecuado.

CONCLUSIÓN

Retos

- Fortalecer a participación da infancia e da adolescencia (acción que xa está en funcionamento coa constitución do CLIA, FoPIA e das mesas de coordinación interna e externa).

- Combater a desvinculación co territorio da infancia e da adolescencia e aproveitar, con esta finalidade, a diversidade de actividades existente.
- Mellorar o transporte público.
- Xerar maior vinculación co territorio.

Prioridades

- Favorecer a transversalización da participación infantil e da adolescencia.
- Crear campañas de sensibilización (igualdade, sexualidade, integración, autoestima...).
- Manter e crear espazos de convivencia específicos e adaptados ás necesidades da infancia e da adolescencia.
- Xerar maior vinculación co territorio.

Obxectivos a curto e medio prazo para a mellora do benestar e dos dereitos da infancia e da adolescencia no concello.

- Consolidar o FoPIA, dalo a coñecer e fomentar a participación no mesmo por parte das persoas menores de idade do Concello de Teo.
- Consolidar o CLIA, divulgar os acordos alcanzados e darlle visibilidade ás súas funcións entre toda a poboación do concello.
- Fomentar e axudar no desenvolvemento de actividades relacionadas co benestar e os dereitos da infancia e a adolescencia no concello, foren ou non organizadas pola administración local.
- Fornecer soporte financeiro e material para o FoPIA elaborar unha campaña de divulgación sobre seguridade viaria.
- Promover a participación en foros e redes autonómicos e estatais ao redor dos dereitos da infancia e a adolescencia (como a asistencia en maio de 2018 en Oviedo ao *V Encontro Estatal de Consellos de Participación*).
- Reforzar o papel interlocutor da administración local con outras administracións á hora de reclamar ou negociar melloras en ámbitos nos cales non dispón de competencias.

5. METODOLOXÍA DE PLANIFICACIÓN

Antecedentes

O interese do Concello de Teo pola infancia e a adolescencia e polo cumprimento dos seus dereitos demostrouse ao longo destes últimos anos mediante a realización de diferentes actividades organizadas polo propio concello, así como no apoio e soporte de accións levadas a cabo por outras entidades a nivel municipal. A maior parte destas actividades están recollidas na Memoria de Actividades do ano 2017, mais queremos salientar aquí aquelas en que se contou e conta coa participación activa de nenas, nenos e adolescentes do municipio, tanto no deseño das propias actividades como no seu desenvolvemento:

- ✓ TEO/RODANDO. QUERES DAR O TEU PUNTO DE VISTA SOBRE O QUE TE RODEA? Introducción teórico-práctica ao cine documental. Xullo de 2017.
- ✓ Visitas dos centros escolares á Casa do Concello onde puideron interactuar co persoal técnico e con responsabilidades políticas, como o alcalde. Cursos 2017-18 e 2018-19.
- ✓ Concurso para a creación por parte do alumnado do IES de Cacheiras do logo do programa #TeoRecicla do Concello de Teo. Curso 2017-18.
- ✓ Obradoiros formativos e de diagnose participada da situación dos dereitos da infancia e a adolescencia nas 7 aulas de 6º de primaria dos tres centros de educación primaria do concello e nas 5 aulas de 1º da ESO do instituto (IES de Cacheiras). De outubro de 2017 a xaneiro de 2018.
- ✓ Participación do alumnado de 6º de primaria e de 1º da ESO dos centros de ensino do concello na creación e deseño do Foro de Participación da Infancia e da Adolescencia (FoPIA) do Concello de Teo. De outubro de 2017 a xaneiro 2018.
- ✓ Aprobación por parte do FoPIA do seu regulamento interno.
- ✓ Deseño dunha campaña de seguridade viaria por parte do equipo de traballo específico do FoPIA. Meses de marzo a maio de 2018.

Proceso de planificación

De cara á elaboración e concreción das accións necesarias para desenvolver con garantía o proceso do que resulta este plan, mantivéronse diferentes reunións con distintos sectores relacionados coa infancia e a adolescencia, ademais das propias do equipo de traballo, quen coordina todo o proceso. A estes contactos

podemos engadir diferentes solicitudes de información a UNICEF Galicia, así como a asistencia a diversos encontros informativos ao redor da solicitude do selo Cidades Amigas da Infancia.

Reunións co grupo de traballo encargado de elaborar o Plan. O grupo de traballo encargado da redacción deste documento reuniuse semanalmente ao longo de todo o proceso de elaboración do mesmo.

Reunións do equipo de traballo sobre o selo CAI. O equipo de traballo encargado da xestión do selo Cidades Amigas da Infancia ten reunións mensuais desde o comezo do proceso e continuará na forma de Grupo coordinador do Plan unha vez finalicen os trámites precisos.

Reunións con axentes sociais para recoller as súas achegas para o Plan.

- 31/10/2017.- Reunión co profesorado dos tres CEIP do concello. Xornada de formación que ten lugar no CEIP de Calo.
- 14/11/2017.- Reunión con monitoras e monitores da ARC Os Tilos.
- 01/12/2017.- Reunión coas ANPAS. Formación.
- 15/01/2018.- Reunión da Mesa de Coordinación Interna con responsables e persoal técnico de tres concellarías.
- 19/02/2018.- Elaboración da análise DAFO da Mesa de Coordinación Interna con responsables e persoal técnico de tres concellarías.
- 20/02/2018.- Elaboración da análise DAFO da Mesa Comunitaria con persoal técnico do concello e con representantes de entidades locais e persoas con vinculación profesional directa coa infancia e a adolescencia.
- 16/04/2018.- Reunión da Mesa de Coordinación Interna con responsables e persoal técnico de tres concellarías para revisar diferentes puntos do Plan.

Relación de actividades desenvolvidas para recoller as propostas da infancia e a adolescencia para o Plan.

- 06/11/2017.- Actividade formativa e realización de enquisa nas dúas aulas de 6º de primaria do CEIP de Calo.
- 07/11/2017.- Actividade formativa e realización de enquisa nas 3 aulas de 6º de primaria do CEIP da Ramallosa.
- 08/11/2017.- Actividade formativa e realización de enquisa nas dúas aulas de 6º de primaria do CEIP Os Tilos.

- 21/11/2017.- Actividade formativa e realización de enquisa con rapazas e rapaces de diversas idades da ARC Os Tilos.
- 13/12/2017.- Actividade formativa con rapaces e rapazas das cinco aulas de 1º da ESO do IES de Cacheiras e comezo de elaboración colectiva de análise do concello.
- 20/12/2017.- Actividade para a elección de representantes nas cinco aulas de primeiro da ESO do IES de Cacheiras e comezo de elaboración colectiva de análise do concello.
- 17/01/2018.- Continuación da elaboración colectiva de análise do concello e de elaboración de propostas nas cinco aulas de 1º da ESO do IES de Cacheiras.
- 19/01/2018.- Continuación da elaboración colectiva de análise do concello e de elaboración de propostas nas cinco aulas de 1º da ESO do IES de Cacheiras.
- 26/01/2018.- Reunión do Foro de Participación da Infancia e da Adolescencia (FoPIA) do Concello de Teo coa presenza de 24 representantes dos tres CEIP e do IES de Cacheiras.

O 31 de xaneiro de 2018 o Pleno do Concello de Teo aprobou o regulamento do Consello local da infancia e adolescencia. Este Plan de Infancia ten previsto ser aprobado tanto polo Pleno municipal no mes de maio de 2018 como polo vindeiro Pleno do CLIA.

6. DEFINICIÓN DOS OBXECTIVOS XERAIS DO PLAN

O proceso participativo realizado no Concello de Teo, e que foi dirixido tanto á poboación infantil e xuvenil como aos actores sociais do concello, permitiron analizar e identificar as necesidades máis urxentes do concello e determinar desta forma cales deberían ser os retos e prioridades que a administración local debería asumir en relación coa garantía dos dereitos da infancia e da adolescencia.

As conclusións extraídas durante os diferentes encontros permitiron determinar compromisos que se converten así nos obxectivos xerais do Plan:

1. Favorecer a transversalización da participación infantil e da adolescencia.

Ao longo destes meses, un dos compromisos marcados polo Concello de Teo na súa candidatura como Cidade Amiga da Infancia e da Adolescencia de UNICEF foi o de favorecer a participación da infancia e da adolescencia. Neste proceso a implicación dos e das menores foi un factor moi positivo que se debe destacar de maneira sobresaliente. Neste sentido, desde o Concello de Teo consideramos que é necesario centrar esforzos en manter esta implicación da poboación menor e, en consecuencia, favorecer a transversalización da participación infantil e da adolescencia a outras cuestións que lles poidan afectar. Esta transversalización da participación supón o compromiso do concello a manter abertas as canles de participación da infancia e da adolescencia, así como o de estendela a todos os campos en que fose necesario e posible. Os altos índices de participación nos diferentes organismos creados e a atención e compromiso por todos os debates e actividades propostos, descritos no punto anterior, argumentan en favor desta liña como unha das prioridades e retos do concello. Este obxectivo responde ás seguintes conclusións extraídas das diferentes análises DAFO realizadas⁷:

---

⁷ Toda a información acerca das análises DAFO recóllese no documento: *5. INFORME DE SITUACIÓN DA INFANCIA E A ADOLESCENCIA. DIAGNÓSTICO*

- Fortalecer a participación da infancia e da adolescencia (acción en marcha co CLIA, FoPIA e as mesas de coordinación interna e externa).
  - O FoPIA e o CLIA, e os espazos de participación en xeral, son puntos de partida óptimos para facilitar o cambio.
  - A través destes órganos, xunto coa capacidade de motivación que se destaca como fortaleza, sería posible abordar debilidades como a baixa implicación dos pais e das nais.
  - Favorecer a transversalización da participación infantil e da adolescencia.
2. **Xerar maior vinculación co territorio.** As especificidades do Concello de Teo en canto á súa configuración xeográfica, urbana e social requiren solucións diversas para atender as necesidades dun territorio no que se conxugan áreas de gran condensación de poboación de creación recente con outras zonas rurais que abranguen gran parte da superficie do concello. Por un lado, destacouse a importancia e valor de contar cunha zona rural ampla que permite un maior contacto coa natureza, unha comunidade máis unida (da que se destacan aspectos como a seguridade ou a tranquilidade, entre outros) e a oportunidade de ter espazos de lecer ao aire libre. Por outro, tamén se fixeron constar as dificultades que estas mesmas zonas rurais supoñen para a infancia e a adolescencia na súa vida diaria, con grandes cantidades de desprazamentos en vehículos privados, uso frecuente do transporte público ou menor calidade dos servizos por estaren centralizados nas zonas máis urbanas. Así mesmo, as zonas urbanas descríbense como áreas menos humanizadas con gran presenza de vehículos que dificultan a vida autónoma dos e das menores. Todo isto ten como unha das súas consecuencias o baixo grao de implicación co territorio por parte da poboación e que en numerosas ocasións o destino preferido sexa un núcleo próximo e atractivo socialmente como é Santiago de Compostela. Se atendemos á enquisa realizada entre os e as escolares durante a preparación desta convocatoria, a opinión que os e as menores teñen do concello é, de

forma moi maioritaria, positiva e, por tanto, consideramos que é un bo comezo para, a partir destes sentimentos positivos, crear conxuntamente un sentimento de vinculación co concello que garanta o interese por ser teense. Este obxectivo responde ás seguintes conclusións extraídas das diferentes análises DAFO:

- Combater a desvinculación co territorio da infancia e da adolescencia e aproveitar, con esta finalidade, a diversidade de actividades existente.
- Mellorar o transporte público.
- Xerar maior vinculación co territorio.

3. Manter e crear espazos de convivencia específicos e adaptados ás necesidades da infancia e a adolescencia. En relación co punto anterior, fíxose tamén fincapé na necesidade de manter e crear espazos de convivencia que permitan a interacción entre os e as menores e que lles proporcionen espazos de lecer compartidos. Desde o FoPIA, as persoas que exercían como representantes manifestaron tamén este punto como un dos que maior interese suscitou entre os e as compañeiras. Se ben se destaca a existencia de numerosos parques infantís no concello e outras instalacións deportivas e comunitarias como factores positivos, tamén se reclama unha maior preocupación en canto ao mantemento destas instalacións e a necesidade de crear espazos que permitan o uso en condicións meteorolóxicas adversas, situación frecuente en Galicia. Este obxectivo responde ás seguintes conclusións extraídas das diferentes análises DAFO:

- Manter e crear espazos de convivencia específicos e adaptados ás necesidades da infancia e da adolescencia.
- Falta de espazos deportivos para andar en bici e outros (patinetes etc.).
- Instituto pequeno.
- Instalacións sanitarias pequenas.
- Necesidade de arranxar parques.

- Baixa calidade da alimentación e da auga nas escolas.
4. **Crear campañas de sensibilización (igualdade, sexualidade, integración, autoestima etc.).** A finalidade con estas campañas é facerlle chegar á cidadanía, e á poboación infantil e adolescente en particular, mensaxes para concienciar sobre temas de gran preocupación social, e da infancia e da adolescencia en concreto. Con estas campañas búscase maior concienciación social e implicación para afrontar con éxito posíbeis situacións relacionadas co ámbito da igualdade, da liberdade sexual, da integración, da autoestima, da seguridade viaria que con tanta frecuencia foi aludida etc. Este obxectivo responde ás seguintes conclusións extraídas das diferentes análises DAFO:
- Considérase necesario facer maiores esforzos e investimentos na educación das emocións.
  - Crear campañas de sensibilización (igualdade, sexualidade, integración, autoestima...).
  - Problemas de mobilidade e seguridade viaria.

7. ACTUACIÓNS E TEMPORALIZACIÓN

Chegado este punto, e tendo presentes as achegas que persoas menores e adultas fixeron, fíxanse a seguir as actuacións mediante as que se pretenden facer efectivos os obxectivos relacionados anteriormente.

Obxectivo 1. Favorecer a transversalización da participación infantil e da adolescencia.			
Actuacións	Tempo	Axentes implicados	Indicadores de avaliación
1.1. Iniciar e realizar os trámites para a adscrición do concello á rede de Cidades Amigas da Infancia da UNICEF e da coordinación interna do Plan Municipal da Infancia e a Adolescencia.	2017-21	Grupo Coordinador (dos trámites CAI e do Plan)	1. Datas de creación do Grupo e de reunión.
1.2. Crear e manter a Mesa de Coordinación Interna, estrutura municipal de carácter político para a coordinación das políticas de infancia.	2017-21	Concellarías de Benestar, igualdade, mocidade e participación veciñal; Cultura e educación; Deportes; Servizos básicos; Grupo Coordinador.	2. Datas de creación da Mesa e de reunión. 3. Mesa integrada por representantes das concellarías citadas. 4. Número de participantes. 5. A Mesa reúnese como mínimo dúas veces ao ano.
1.3. Crear e manter a Mesa Comunitaria (ou de Coordinación Externa) para a interlocución e traballo conxunto con outras administracións públicas, con ONGD ou outras entidades e persoas de interese, para a diagnose e articulación de accións en favor da infancia e a adolescencia.	2017-21	Representantes da Mesa de Coordinación Interna, de asociacións locais (como ARC Os Tilos) e de diferentes entidades e ámbitos relacionados coa infancia e a adolescencia e Grupo Coordinador.	1. Datas de creación da Mesa e de reunión. 2. Mesa integrada por representantes tanto da administración local como de diferentes entidades e ámbitos do municipio con relación coa infancia e a adolescencia. 3. Número de participantes. 4. A Mesa reúnese como mínimo dúas veces ao ano.
1.4. Crear e manter o Foro de Participación da Infancia e a	2017-21	Mínimo de 26 persoas menores de idade, entre as	1. Datas de creación do FoPIA e de reunión.

<p>Adolescencia (FoPIA) como estrutura permanente de participación de persoas menores de idade, recoñecida polo Concello de Teo.</p>		<p>cales as representantes escollidas nos centros de ensino do concello e na ARC Os Tilos.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Foro integrado por representantes dos centros de ensino e da asociación ARC Os Tilos, así como doutras persoas menores que así o desexaren. 3. Número de participantes. 4. O FoPIA reúne un mínimo de tres veces ao ano. 5. Realización de eleccións nos centros de ensino e asociacións participantes.
<p>1.5. Crear e manter o Consello Local da Infancia e a Adolescencia (CLIA) co obxectivo de facer o seguimento e colaborar na execución do Plan de Infancia e Adolescencia.</p>	<p>2018-21</p>	<p>Representantes das diferentes áreas do goberno municipal, dos grupos políticos con representación municipal, das ANPAS, de ARC Os Tilos, de profesionais de entidades públicas e privadas que desenvolven no consello actividades relacionadas cos dereitos da infancia e a adolescencia e representantes do FoPIA.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Datas de creación do CLIA e de reunión. 2. Consello integrado polos axentes implicados citados. 3. Realización de, como mínimo, dous plenos anuais. 4. Número de participantes. 5. Cumprimento das funcións atribuídas e do regulamento do CLIA.
<p>1.6. Creación e aprobación do Regulamento do Consello Local da Infancia e da Adolescencia (CLIA).</p>	<p>2018</p>	<p>Pleno da Corporación e pleno do CLIA.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deseño da proposta de Regulamento do CLIA. 2. Aprobación polo Pleno da Corporación municipal. 3. Aprobación polo CLIA.
<p>1.7. Creación e aprobación do Regulamento do Foro de Participación da Infancia e da Adolescencia (FoPIA).</p>	<p>2018</p>	<p>Representantes do FoPIA e pleno do CLIA.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deseño da proposta de Regulamento do FoPIA. 2. Aprobación polo FoPIA. 3. Aprobación polo CLIA.

<p>1.8. Crear e manter un espazo na páxina web do Concello de Teo (teo.gal), un blog ou calquera outro medio, para informar do Plan Municipal da Infancia e da Adolescencia de Teo e do seu desenvolvemento.</p>	<p>2018-21</p>	<p>Grupo Coordinador</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Data de posta en marcha e identificación do instrumento utilizado. 2. Cuantificar e identificar a información ofrecida.
<p>1.9. Promover encontros con outras Cidades Amigas da Infancia para a troca de coñecementos e experiencias e promover a asistencia a encontros tanto a nivel galego como estatal con grupos doutros municipios.</p>	<p>2018-21</p>	<p>Grupo Coordinador</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Número de encontros realizados. 2. Número de participantes en cada encontro (tanto de Teo como doutros).
<p>1.10. Procurar fórmulas para facilitar a participación de persoas menores de idade non integradas no FoPIA de Teo para poderen exercer o seu dereito a seren escoitadas en relación aos asuntos municipais que lles concerniren (caixas de correo, foros, etc.).</p>	<p>2018-21</p>	<p>Representantes do FoPIA e/ou Grupo Coordinador</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificación e cuantificación das fórmulas utilizadas. 2. Número de persoas usuarias. 3. Número de propostas ou consultas.
<p>1.11. Facilitar a incorporación de persoas menores de idade na organización e desenvolvemento das actividades comunitarias realizadas en Teo.</p>	<p>2018-21</p>	<p>Representantes do FoPIA e/ou Grupo Coordinador</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Número de actividades comunitarias en que colaboraron menores na organización. 2. Número de persoas participantes.
<p>1.12. Consultar o FoPIA, a través do CLIA, acerca da programación de actividades infantís e xuvenís que foren ser postas en marcha nas diferentes áreas municipais.</p>	<p>2018-21</p>	<p>Grupo Coordinador</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Número de consultas realizadas.
<p>1.13. Adscribir o Concello de Teo nas redes e iniciativas que agrupen a nivel autonómico, estatal e internacional os municipios máis comprometidos cos dereitos da infancia e da adolescencia no ámbito municipal.</p>	<p>2018-21</p>	<p>Grupo Coordinador</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Número de redes e iniciativas a que o concello se adscribiu.

Obxectivo 2. Xerar maior vinculación co territorio.			
Actuacións	Tempo	Axentes implicados	Indicadores de avaliación
2.1. Incorporar no Programa da Infancia e da Adolescencia (PIA) actividades pedagóxicas, culturais e de tempo libre, actividades relacionadas coa riqueza natural e cultural do Concello de Teo así como coa lingua galega, fomentando a súa valoración e conservación.	2018-21	Concellarías de Benestar, igualdade, mocidade e participación veciñal; Cultura e educación e Deportes	<ol style="list-style-type: none"> 1. N° de actividades realizadas. 2. Orzamento executado. 3. N° de persoas participantes nas actividades.
2.2. Promover a creación de espazos de lecer e de sendas que fomenten o coñecemento da natureza e do patrimonio do Concello de Teo.	2018-21	Servizos básicos; Urbanismo, Vivenda e Sustentabilidade	<ol style="list-style-type: none"> 1. N° de accións realizadas. 2. Orzamento executado.
2.3. Deseñar, executar ou apoiar accións específicas ao redor da historia e do patrimonio inmaterial do Concello de Teo (encontros interxeracionais, creación de materiais audiovisuais, etc.).	2018-21	Concellarías de Benestar, igualdade, mocidade e participación veciñal; Cultura e educación	<ol style="list-style-type: none"> 1. N° de accións realizadas ou promovidas. 2. Orzamento executado. 3. N° de persoas participantes nas actividades.
2.4. Promover que nos centros de ensino se desenvolvan actividades ao redor da xeografía e a historia do Concello de Teo.	2018-21	Cultura e educación ; Centros de ensino; ANPAS	<ol style="list-style-type: none"> 1. N° de accións realizadas ou promovidas. 2. N° de persoas participantes nas actividades.

Obxectivo 3. Manter e crear espazos de convivencia específicos e adaptados ás necesidades da infancia e da adolescencia.			
Actuacións	Tempo	Axentes implicados	Indicadores de avaliación
3.1. Trasladar ás concellarías correspondentes a información recollida polo CLIA e/ou o FoPIA sobre condicións de uso e conservación dos espazos, instalacións, elementos de	2018-21	Concellaría de Servizos Básicos; Urbanismo, Vivenda e Sustentabilidade; Grupo Coordinador	<ol style="list-style-type: none"> 1. N° de comunicacións realizadas.

xogo e mobiliario urbano para o seu mellor mantemento.			
3.2. Manter tanto as prestacións económicas ás familias con menores en situación de vulnerabilidade como os servizos de apoio ás familias de natureza psicosocioeducativa e outros programas asociados.	2018-21	Concellarías de Benestar, igualdade, mocidade e participación veciñal	<ol style="list-style-type: none"> Nº de familias beneficiadas das axudas, servizos e programas. Nº de persoas menores de idade beneficiadas. Orzamento executado.
3.3. Programación de cursos e outras actividades deportivas no Concello de Teo para persoas menores de idade.	2018-21	Concellaría de Deportes	<ol style="list-style-type: none"> Nº de cursos e outras actividades desenvolvidas. Nº de persoas menores de idade beneficiadas. Orzamento executado.
3.4. Promover a creación de espazos de convivencia adaptados ás necesidades da infancia e da adolescencia (novos parques, espazos de lecer, etc.).	2018-21	Concellaría de Servizos Básicos, Grupo Coordinador	<ol style="list-style-type: none"> Nº de propostas realizadas e/ou recibidas. Nº de propostas aprobadas.
3.5. Manter o labor de comunicación e intermediación con administracións públicas con competencias de interese para o Concello de Teo (como as relacionadas co transporte público, estradas, etc).	2018-21	Alcaldía, Grupo Coordinador	<ol style="list-style-type: none"> Nº de contactos ou reunións realizados con outras administracións.

Obxectivo 4. Crear campañas de sensibilización (igualdade, sexualidade, integración, autoestima...)

Actuacións	Tempo	Axentes implicados	Indicadores de avaliación
4.1. Realizar obradoiros formativos sobre o programa Cidades Amigas da Infancia da UNICEF e sobre participación cidadá.	2017-18	Grupo Coordinador, IES de Cacheiras, CEIP dos Tilos, CEIP da Ramallosa, CEIP de Calo, ARC Os Tilos e AMPAS.	<ol style="list-style-type: none"> Nº de obradoiros realizados. Nº de persoas participantes.
4.2. Elaborar con periodicidade anual un Programa Infantil e Adolescente (PIA) de	2018-21	Concellarías de Benestar, igualdade, mocidade e participación veciñal;	<ol style="list-style-type: none"> Nº de actividades realizadas. Orzamento

actividades pedagóxicas, culturais e de tempo libre.		Cultura e educación e Deportes	<p>executado.</p> <p>3. N° de persoas participantes nas actividades.</p>
4.3. Instituír e celebrar con carácter oficial o Día Internacional da Infancia co obxectivo de dar a coñecer e promover o respecto dos Dereitos da Infancia.	2018-21	Pleno da Corporación	<p>1. Data de aprobación no pleno da corporación da celebración do Día Internacional da Infancia no concello.</p> <p>2. N° de actividades realizadas.</p> <p>3. Orzamento executado.</p> <p>4. N° de persoas participantes nas actividades.</p>
4.4. Elaborar unha guía de recursos, prestacións e servizos para a infancia e a adolescencia.	2018-21	Concellaría de Benestar, igualdade, mocidade e participación veciñal	<p>1. Data de publicación da guía.</p>
4.5. Desenvolver actividades que promovan o respecto polo medio ambiente e a regra dos 3 R: Reducir, Reutilizar e Reciclar.	2018-21	Grupo de traballo de Educación Ambiental do CEM; Concellaría de Persoal, Economía e Facenda, Saneamento e Abastecemento, Medio Natural, Lingua	<p>1. N° de actividades realizadas.</p> <p>2. Orzamento executado.</p> <p>3. N° de persoas participantes nas actividades.</p>
4.6. Desenvolver obradoiros, encontros e outros ao redor da educación en igualdade, a autoestima, sexualidade, etc.	2018-21	Concellaría de Benestar, igualdade, mocidade e participación veciñal	<p>1. N° de actividades realizadas.</p> <p>2. Orzamento executado.</p> <p>3. N° de persoas participantes nas actividades.</p>
4.7. Deseñar e executar unha campaña de seguridade viaria.	2018	Grupo de traballo específico de membros do FoPIA	<p>1. Presentación pública da campaña.</p> <p>2. Orzamento executado.</p> <p>3. N° de persoas participantes no deseño e execución da campaña.</p> <p>4. Alcance da campaña.</p>

8. EXECUCIÓN E SEGUIMENTO DO PLAN

Corresponde ao Concello de Teo o impulso e a execución das accións incluídas neste Plan, o seu seguimento e avaliación, involucrando no seu desenvolvemento as institucións públicas e privadas que traballen coa infancia e a adolescencia no noso ámbito territorial. Ao Grupo Coordinador do Plan da Infancia e da Adolescencia, integrado por responsables políticos e profesionais, correspóndelle promover a execución e desenvolver o adecuado seguimento das accións contidas neste Plan para comprobar que se están a realizar de acordo co previsto e, no seu caso, tomar as medidas necesarias para corrixir os desfasamentos que se vaian producindo.

Ao Consello Local da Infancia e da Adolescencia (CLIA) ao cal se fai referencia neste Plan e que tivo o seu primeiro pleno o 24 de febreiro de 2018, remitirase un informe anual de evolución e execución deste Plan da Infancia e a Adolescencia para que realice con respecto ao mesmo as funcións encomendadas de seguimento e proposta. Ademais, o CLIA velará para que se favoreza a máis ampla participación posible das persoas e institucións que traballan coa infancia e a adolescencia en Teo e, en especial, das propias persoas menores de idade, na execución, seguimento e avaliación do Plan.

9. Indicadores de avaliación do Plan

Obxectivo	Resultado	Actividades	Insumos	Concellería/ Organismo responsable da actividade	Indicadores	Liña de base	Meta (ao final do plan)	Fonte de Verificación	Valor ano 2 (Intermedia)	Final valor 4 (final)
	1.1. Iniciar e realizar os trámites para a adscrición do concello á rede de Cidades Amigas da Infancia da UNICEF e da coordinación interna do Plan Municipal da Infancia e a Adolescencia.	1.1.1. Recollida e análise da documentación precisa e conformación de equipo de traballo.	Orzamento: Recursos internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e Concelleiro de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	1) Entrega en tempo da documentación requirida pola UNICEF. 2) Obtención do selo de Cidades Amigas da Infancia. 3) Creación e manutención dunha mesa de coordinación interna.	Inexistencia de canles de participación estables.	Consecución do selo de Cidade Amiga da Infancia e cumprimento do establecido no Plan de Infancia.	Anuncios nas páxinas web do Concello e da UNICEF e en medios de comunicación.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
		1.1.2. Asistencia a reunións específicas sobre o programa CAI e organización de reunións internas relacionadas.	Orzamento: Recursos internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e Concelleiro de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.						
	1.2. Crear e manter a Mesa de Coordinación Interna, estrutura municipal de carácter político para a coordinación das políticas de infancia.	1.2.1. Crear a Mesa de Coordinación Interna.	Orzamento: Recursos internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Data da primeira reunión convocada.	Inexistencia dunha mesa específica de coordinación interna sobre infancia e adolescencia.	Coordinación das accións e actividades de todas as concellarías relacionadas coa infancia e a adolescencia.	Convocatoria e acta da primeira reunión.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
		1.2.2. Convocar periodicamente a Mesa de Coordinación Interna.	Orzamento: Recursos internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Nº de reunións realizadas anualmente e nº de persoas participantes.			Convocatorias e actas das reunións.		
	1.3. Crear e manter a Mesa Comunitaria (ou de Coordinación Externa) para a interlocución e traballo conxunto con outras administracións públicas, con ONGD ou outras entidades e persoas de interese, para a diagnose e articulación de accións en favor da infancia e a adolescencia.	1.3.1. Crear a Mesa Comunitaria ou de Coordinación Externa.	Orzamento: Recursos internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Data da primeira reunión convocada.	Inexistencia dunha mesa específica de coordinación e colaboración externa sobre infancia e adolescencia.	Consolidación da análise e coordinación participativa das accións e actividades relacionadas coa infancia e a adolescencia a nivel municipal.	Convocatoria e acta da primeira reunión.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
		1.3.2. Convocar periodicamente a Mesa Comunitaria.	Orzamento: Recursos internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Nº de reunións realizadas anualmente e nº de persoas participantes.			Convocatorias e actas das reunións.		

9. Indicadores de avaliación do Plan

1. Favorecer a transversalización da participación infantil e da adolescencia	1.4. Crear e manter o Foro de Participación da Infancia e a Adolescencia (FoPIA) como estrutura permanente de participación de persoas menores de idade, recoñecida polo Concello de Teo.	1.4.1. Crear o FoPIA.	Orzamento: Recursos internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Data da primeira reunión convocada.	Inexistencia dun foro de participación municipal da infancia e a adolescencia.	Consolidación da canle de participación da infancia e a adolescencia.	Convocatoria e acta da primeira reunión.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
		1.4.2. Facilitar a convocatoria periódica das reunións do FoPIA.	Orzamento: Recursos internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Nº de reunións realizadas anualmente e nº de persoas participantes.			Convocatorias e actas das reunións.		
	1.5. Crear e manter o Consello Local da Infancia e a Adolescencia (CLIA) co obxectivo de facer o seguimento e colaborar na execución do Plan de Infancia e Adolescencia.	1.5.1. Crear o CLIA.	internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Data da primeira reunión convocada.	Inexistencia dun Consello local con estas atribucións.	Consolidación do traballo a favor dos dereitos da infancia e a adolescencia por medio do traballo conxunto entre administración local e axentes implicados.	Convocatoria e acta da primeira reunión.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
		1.5.2. Facilitar a convocatoria periódica das reunións do CLIA.	Orzamento: Recursos internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Nº de reunións realizadas anualmente, nº de persoas e entidades participantes e nº de propostas tratadas.			Convocatorias e actas das reunións.		
	1.6. Creación e aprobación do Regulamento do Consello Local da Infancia e da Adolescencia (CLIA).	1.6.1. Redacción, exposición participada e aprobación do Regulamento do CLIA.	Orzamento: Recursos internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e Concelleiro de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal. Empresa externa.	Datos dos acordos do Pleno do Concello e do Pleno do CLIA para a aprobación do Regulamento.	Inexistencia dun regulamento e do CLIA.	Funcionamento regulado do CLIA.	Acordos publicados do Pleno do Concello e do Pleno do CLIA para a aprobación do Regulamento.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
	1.7. Creación e aprobación do Regulamento do Foro de Participación da Infancia e da Adolescencia (FoPIA).	1.7.1. Redacción, exposición participada e aprobación do Regulamento do FoPIA.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Participantes do Foro de Participación da Infancia e da Adolescencia (FoPIA).	FoPIA. Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Data do acordo do FoPIA.	Inexistencia dun regulamento e do FoPIA.	Funcionamento regulado do FoPIA.	Acta da reunión onde se acordou o regulamento do FoPIA.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
	1.8. Crear e manter un espazo na páxina web do Concello de Teo (teo.gal), un blog ou calquera outro medio, para informar do Plan	1.8.1. Creación dun espazo específico na páxina web do Concello de Teo.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e xefa de prensa do Concello de Teo.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	1) Data de creación do espazo. 2) Nº de publicacións	Inexistencia dun espazo específico na páxina web do	Ser o referente informativo sobre as actividades tanto do CLIA como do FoPIA	Data das publicacións periódicas na páxina	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.

9. Indicadores de avaliación do Plan

Municipal da Infancia e a a Adolescencia de Teo e do seu desenvolvemento.	1.8.2. Mantemento e actualización do espazo.	internos do concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e xefa de prensa do Concello de Teo.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	realizadas ao longo de cada ano.	concello.	ou doutras iniciativas a favor dos dereitos da infancia e a adolescencia.	web.	do concello.	do concello.
1.9. Promover encontros con outras Cidades Amigas da Infancia para a troca de coñecementos e experiencias e promover a asistencia a encontros tanto a nivel galego como estatal con grupos doutros municipios.	1.9.1 Promover o intercambio de coñecementos e experiencias con outras Cidades Amigas da Infancia	Orzamento: 1000 euros. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e Concelleiro de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Datos de asistencia a encontros con outras Cidades Amigas da Infancia.	1) Solicitude de asistencia ao Encontro Estatal de Consellos de Participación de Oviedo. 2) Solicitude participación noutros encontros.	Compartir experiencias e coñecementos con outras Cidades Amigas da Infancia e establecer redes de posibles colaboracións.	Data, lugar e, de ser posible, informe sobre o desenvolvemento do encontro.	2002,6 euros	4015,61 euros
	1.9.2 Favorecer a asistencia a xuntanzas con grupos doutros municipios.	Orzamento: Recursos internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e Concelleiro de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Datos de reunións e actas das decisións acordadas para a organización de xuntanzas con outros municipios.	Non existen accións promovidas desde o Concello.	Afianzar a colaboración entre as Cidades Amigas da Infancia.		Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
1.10. Procurar fórmulas para facilitar a participación de persoas menores de idade non integradas no FoPIA de Teo para poderen exercer o seu dereito a seren escoitadas en relación aos asuntos municipais que lles concerniren (caixas de correo, foros, etc.).	1.10.1 Facilitar a participación dos e das menores non integradas no FoPIA.	internos do Concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e Concelleiro de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal, Mesa de Coordinación Interna e FoPIA.	Índices de participación recollidos a partir dos diferentes recursos facilitados (caixas de suxestións, foros...).	Actividades de participación desenvolvidas nos obradoiros cos colexios.	Aumentar a participación dos e das menores non integradas no FoPIA.	Incremento de propostas recollidas por menores non pertencentes ao FoPIA.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
	1.10.2 Diseñar campañas divulgativas coas que difundir as actividades do FoPIA.	internos do concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e Concelleiro de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal, Mesa de Coordinación Interna e FoPIA.	Índices de participación recollidos a partir dos diferentes recursos facilitados.	Inexistencia de campañas de difusión das actividades do FoPIA.		Análise do alcance das diferentes campañas.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
1.11. Facilitar a incorporación de	1.11.1. Consolidar as canles de participación existentes.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e Concelleiro de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal e Mesa de Coordinación Interna.	Índices de participación nos diferentes órganos e actividades programadas ao longo do tempo.	FoPIA e CLIA	Incrementar a	Datos e actas das reunións.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.

9. Indicadores de avaliación do Plan

persoas menores de idade na organización e desenvolvemento das actividades comunitarias realizadas en Teo.	1.11.2. Pór en práctica a participación en novos ámbitos que traballen na garantía dos dereitos e deberes da infancia e a adolescencia	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo.	Concellarías do Concello de Teo, asociacións e organizacións diversas.	Incremento da participación en asociacións e organizacións nas que non tiñan participado con anterioridade.	FoPIA	participación dos e das menores nas actividades e facilitar a ascusión de papeis activos	Mayor presenza e participación de menores en ámbitos diversos.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
	1.11.3. Dotar as e os menores do necesario para a organización e desenvolvemento das actividades.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e FoPIA.	Concellarías do Concello de Teo.	Número de actividades organizadas e desenvolvidas por menores.	Inexistencia de mecanismos que faciliten a organización e desenvolvemento de actividades por menores.		Mayor presenza e participación de menores na organización e desenvolvemento de actividades comunitarias.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
1.12. Consultar o FoPIA, a través do CLIA, acerca da programación de actividades infantís e xuvenís que foren ser postas en marcha nas diferentes áreas municipais.	1.12.1. Creación de canles de comunicación entre FoPIA e concello para a consulta da programación de actividades.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo, CLIA, FoPIA, concellarías de Teo.	CLIA	Mayor demanda das actividades programadas.	Inexistencia de órganos de consulta.	Aumentar o interese e número de participantes nas actividades das diferentes áreas municipais.	Número de participantes nas actividades.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
1.13. Adscribir o Concello de Teo nas redes e iniciativas que agrupen a nivel autonómico, estatal e internacional os municipios máis comprometidos cos dereitos da infancia e da adolescencia no ámbito municipal.	1.13.1. Identificar e participar nas redes e iniciativas doutros concellos comprometidos cos dereitos da infancia e da adolescencia.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal e Mesa de Coordinación Interna.	Presenza nas redes e iniciativas comprometidas cos dereitos da infancia e da adolescencia.	Presentación para a consecución do Selo de Cidade Amiga da Infancia.	Conseguir crear un núcleo estable de municipios comprometidos cos dereitos da infancia e da adolescencia.	Data, lugar e motivo dos encontros. Presenza e participación nas redes.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
2.1. Incorporar no Programa da Infancia e da Adolescencia (PIA) actividades pedagóxicas, culturais e de tempo libre, actividades relacionadas coa riqueza natural e cultural do Concello de Teo así como coa lingua galega, fomentando a súa valoración e conservación.	2.1.1. Programar actividades culturais e pedagóxicas dirixidas a público infantil e xuvenil.	Orzamento: 41883,7 euros. Persoal: Persoal técnico do Departamento de Cultura e Educación	Concellaría de Cultura e Educación	Presentación dunha programación ampla e variada que poida satisfacer diferentes intereses.	Actividades culturais e pedagóxica que o Concello vén realizando.	Consolidación dunha programación cultural e educativa que contribúa a garantir o lecer no concello.	Data, lugar e nomes das actividades para menores realizadas. Número de persoas asistentes.	83876,30 euros	168189,32 euros
	2.1.2. Ofertar actividades permanentes no tempo que creen rutinas e contribúan a xerar vínculos co territorio e tamén sociais.	Orzamento: 39.200 euros. Persoal: Persoal técnico do Departamento de Cultura e Educación	Concellaría de Cultura e Educación	Convocatoria pública de cursos municipais e estatísticas de participación.	Oferta de actividades para menores do Concello de Teo.	Consolidación dunha programación cultural e educativa que contribúa a garantir o lecer no concello.	Data, lugar e nomes das actividades para menores realizadas. Número de persoas asistentes no tempo que dure o curso.	78501,92 euros	157412,57 euros
	2.1.3. Organizar actividades promovidas desde o Servizo de Normalización Lingüística de cara a fomentar a valoración e conservación da lingua galega.	Orzamento: 12204,60 euros. Persoal: Responsable da área de Normalización Lingüística do Concello de Teo	Servizo de Normalización Lingüística do Concello de Teo	Programación das actividades da área de Normalización Lingüística.	Actividades realizadas desde a constitución do Servizo de Normalización Lingüística do Concello.	Ofertar actividades culturais, deportivas e educativas en lingua galega.	Índices de participación nas actividades e estatísticas de uso da lingua galega na infancia e na xuventude.	24440,93 euros	49009,11 euros
	2.1.4. Programar actividades desde as bibliotecas municipais (Animación á lectura, contacontos...)	Orzamento: Recursos internos. Persoal: Persoal técnico do Departamento de Cultura e Educación	Concellaría de Cultura e Educación	Convocatoria pública de actividades das bibliotecas municipais	Actividades nas bibliotecas realizadas en anos anteriores.	Converter a biblioteca nun centro de interese cultural e educativos para a poboación infantil e xuvenil.	Datos de usuarios e usuarias de biblioteca.	Redes de programación de bibliotecas	Redes de programación de bibliotecas

9. Indicadores de avaliación do Plan

2. Xerar maior vinculación co territorio		2.1.5. Realizar actividades socioeducativas cos centros escolares para dar a coñecer o Concello.	Orzamento: 3050 euros. Persoal técnico do Departamento de Cultura e Educación e profesorado dos centros educativos.	Concellaría de Cultura e Educación	Relación de actividades realizadas polos colexios en colaboración co Concello.	Actividades en funcionamento: Programa Coñece o teu concello como Administración; Coñece o teu concello. Programa de visitas escolares (ruta da Batalla de Cacheiras e ruta dos petróglifos de Cornide); Actividades Música na escola.	Aumentar o coñecementos que os e as menores teñen do seu concello de cara a xerar maior vinculación co territorio.	Demanda e estatísticas de participación dos colexios.	6100 euros	12200 euros
	2.2. Promover a creación de espazos de lecer e de sendas que fomenten o coñecemento da natureza e do patrimonio do Concello de Teo.	2.2.1. Promover a creación e o mantemento de espazos de lecer	Orzamento: recursos internos. Persoal: concellaría de Servizos Básicos	Concellaría de Servizos Básicos	Avaliación co FoPIA do estado dos espazos de lecer e das necesidades detectadas.	A análise DAFO co FoPIA indica que son necesarias melloras no estado dos parques e que son precisos espazos de lecer cubertos.	Conseguir que a poboación menor de idade teña espazos de lecer propios para se relacionar.	Consulta do FoPIA	Por determinar.	Por determinar.
		2.2.2. Promover a creación de sendas	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Persoal técnico da Concellaría de Deportes	Concellaría de Servizos Básicos e Concellaría de Deportes	Incremento no número de sendas activas acondicionadas para a infancia e a adolescencia.	Neste momento o Concello conta con 8 sendas sinalizadas.	Conseguir que a poboación infantil e adolescente coñeza mellor o seu territorio e teña espazos para o lecer ao aire libre, fomentando tamén condutas saudables.	Informe da Concellaría de Deporte onde se especifique o número de sendas activas por ano no Concello de Teo.	Recursos internos do concello.	Pendente saber financiamento outras administracións
	2.3. Deseñar, executar ou apoiar accións específicas ao redor da historia e do patrimonio inmaterial do Concello de Teo (encontros interxeracionais, creación de materiais audiovisuais, etc.).	2.3.1. Deseño e execución de actividades dirixidas a coñecer a historia e o patrimonio inmaterial do concello de Teo.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Persoal técnico da Concellaría de Cultura e Educación.	Concellaría de Cultura e Educación	Aumento no programa de actividades dirixidas a coñecer a historia e o patrimonio do Concello de Teo.	Actividades desenvolvidas: Ruta dos petróglifos de Cornide, ruta da Batalla de Cacheiras, charlas co arquitecto municipal, exposición de fotos antigas do Concello.	Incrementar o coñecemento da poboación infantil e adolescente sobre a historia e o patrimonio do seu concello.	Estatística de asistencia ás actividades promovidas e análise da demanda.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
		2.3.2. Actividades divulgativas da historia e patrimonio inmaterial do concello, como audiovisuais ou encontros interxeracionais.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Persoal técnico da Concellaría de Cultura e Educación	Concellaría de Cultura e Educación	Nº de actividades realizadas.	Inexistencia de actividades específicas para a infancia e a xuventude nesta materia.	Establecer pontes de diálogo entre a poboación infantil e xuvenil e as persoas maiores do concello de cara a garantir a transmisión interxeracional.	Boletíns informativos do Concello de Teo.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
	2.4. Promover que nos centros de ensino se desenvolvan actividades ao redor da xeografía e a historia do Concello de Teo.	2.4.1. Crear un programa de actividades socioeducativas dirixidas a dar a coñecer a xeografía e a historia do Concello de Teo.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Persoal técnico do Departamento de Cultura e Educación e profesorado dos centros educativos.	Concellaría de Cultura e Educación e centros escolares	Aumento da demanda deste tipo de actividades por parte dos centros escolares.	A valoración do diagnóstico indicaba que os e as escolares descoñecen en gran medida os límites do concello e a súa historia.	Conseguir que a poboación infantil e xuvenil se identifique e recoñeza o seu concello.	Oferta de actividades do Concello para os centros escolares e índices de participación.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.

9. Indicadores de avaliación do Plan

<p>3. Manter e crear espazos de convivencia específicos e adaptados ás necesidades da infancia e da adolescencia</p>	<p>3.1. Trasladar ás concellarías correspondentes a información recollida polo CLIA e/ou o FoPIA sobre condicións de uso e conservación dos espazos, instalacións, elementos de xogo e mobiliario urbano para o seu mellor mantemento.</p>	<p>3.1.1. Crear canles de comunicación que trasladen as decisións do CLIA ás concellarías.</p>	<p>Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo.</p>	<p>Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal e CLIA</p>	<p>Descrición das canles creadas para facilitar a comunicación entre as concellarías e o CLIA</p>	<p>Inexistencia de canles de comunicación do CLIA con todas as concellarías.</p>	<p>Dar resposta ás propostas do CLIA por parte dos axentes implicados.</p>	<p>Seguimento das actividades propostas polo CLIA e das respostas e actuacións, de ser o caso, das Concellarías.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>
		<p>3.1.2. Crear espazos nas redes para a difusión das actividades e accións realizadas polas concellarías a instancias do CLIA.</p>	<p>Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo e Servizos Informáticos do Concello.</p>	<p>Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal e CLIA</p>	<p>Nº e información das publicacións nas redes destinadas a informar sobre as actividades propostas polo CLIA.</p>	<p>En proceso de creación un espazo no web do concello para asuntos de infancia.</p>	<p>Implicar a poboación infantil e xuvenil favorecendo a transparencia nas actuacións.</p>	<p>Número de noticias creadas en relación coas decisións tomadas respecto ás propostas do CLIA.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>
	<p>3.2. Manter tanto as prestacións económicas ás familias con menores en situación de vulnerabilidade como os servizos de apoio ás familias de natureza psicosocioeducativa e outros programas asociados.</p>	<p>3.2.1. Manter as prestacións económicas ás familias con menores en situación de vulnerabilidade.</p>	<p>Orzamento: 55.500 euros. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo</p>	<p>Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal e Servizos Sociais do Concello de Teo.</p>	<p>Informe dos Servizos Sociais do Concello en canto a prestacións económicas a familias con menores en situación de vulnerabilidade.</p>	<p>Actuacións desenvolvidas polos Servizos Sociais do Concello.</p>	<p>Reducir, a través das prestacións económicas, os riscos asociados a situacións de vulnerabilidade en familias con menores.</p>	<p>Informe dos Servizos Sociais do Concello sobre o estado das familias con menores en situación de vulnerabilidade.</p>	<p>111 144,30 euros</p>	<p>222867,29 euros</p>
		<p>3.2.2. Manter os servizos de apoio ás familias de natureza psicosocioeducativa e outros programas asociados</p>	<p>Orzamento: 12.000 euros. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo</p>	<p>Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal e Servizos Sociais do Concello de Teo.</p>	<p>Informe dos Servizos Sociais do Concello sobre os servizos de apoio ás familias e evolución nos últimos anos.</p>	<p>Actuacións desenvolvidas polos Servizos Sociais nas materias e áreas relacionadas en 2017.</p>	<p>Dotar os e as menores en situación de dificultade das ferramentas necesarias de cara a garantir a igualdade de oportunidades a nivel curricular.</p>	<p>Informe dos Servizos Sociais do Concello sobre a evolución dos e das menores.</p>	<p>24031,20 euros</p>	<p>48093,77 euros</p>
	<p>3.3. Programación de cursos e outras actividades deportivas no Concello de Teo para persoas menores de idade.</p>	<p>3.3.1. Avaliar co FoPIA posibles cursos de interese para a infancia e a adolescencia.</p>	<p>Orzamento: recursos internos. Persoal: Persoal técnico da Concellaría de Deportes</p>	<p>Concellaría de Deportes e FoPIA</p>	<p>Número de cursos e actividades programados propostos desde o FoPIA.</p>	<p>Inexistencia do FoPIA para programar as actividades.</p>	<p>Realizar unha programación de actividades acorde cos intereses dos e das menores.</p>	<p>Acta das reunións do FoPIA e da concellaría de Deportes para determinar as actividades.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>
		<p>3.3.2. Ofertar cursos e actividades deportivas para persoas menores de idade propostas por este colectivo.</p>	<p>Orzamento: 123989 euros / Persoal: Persoal técnico da Concellaría de Deportes</p>	<p>Concellaría de Deportes</p>	<p>Número de cursos propostos por menores e número de menores asistentes aos cursos.</p>	<p>Actividades realizadas pola Concellaría de Deportes nas Escolas Deportivas n 2017, actividades puntuais; actividades deportivas puntuais na piscina.</p>	<p>Fomentar unha forma de vida saudable desde os propios intereses das e dos menores.</p>	<p>Nº de cursos propostos por menores que conseguen o alumnado mínimo para se impartir e número de menores participantes ao longo dos anos.</p>	<p>248300,37 euros</p>	<p>497893,58 euros</p>
	<p>3.4.1. Avaliar co FoPIA as necesidades detectadas pola infancia e a adolescencia.</p>	<p>Orzamento: Persoal: Persoal técnico da Concellaría de Deportes</p>	<p>Concellaría de Deportes e FoPIA</p>	<p>Reunións previas co FoPIA e CLIA. Análise DAFO realizado co FoPIA.</p>	<p>Inexistencia do FoPIA para programar as actividades.</p>	<p>Conseguir que a poboación infantil e xuvenil participe das decisións do concello, en concreto en materia de deportes.</p>	<p>Actas dos encontros en que se avalíen estas necesidades.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>	

9. Indicadores de avaliación do Plan

<p>3.4. Promover a creación de espazos de convivencia adaptados ás necesidades da infancia e da adolescencia (novos parques, espazos de lecer, etc.).</p>	<p>3.4.2. Crear espazos de convivencia adaptados á infancia e á adolescencia a partir das propostas do FoPIA.</p>	<p>Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Persoal técnico da Concillería de Deportes</p>	<p>Concellaría de Deportes</p>	<p>Análise DAFO realizado co FoPIA.</p>	<p>Relación de parques, espazos de lecer etc. Detallados no Diagnóstico.</p>	<p>Converter os espazos de lecer e os parques en lugares de encontro adaptados ás necesidades da poboación infantil e xuvenil</p>	<p>Actas dos encontros co FoPIA e partidas destinadas nos orzamentos.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>
	<p>3.4.3. Manter programas que faciliten a conciliación (DiverTeo, Teo Madruga, con ARC Os Tilos).</p>	<p>Orzamento: 90300 euros. Persoal: Concillería de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal</p>	<p>Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal</p>	<p>Nº de persoas demandantes dos servizos.</p>	<p>Programas DiverTeo, Teo Madruga e con ARC Os Tilos de 2017.</p>	<p>Favorecer a conciliación.</p>	<p>Convocatorias públicas (web do Concello).</p>	<p>180834,78 euros</p>	<p>362541,05 euros</p>
<p>3.5. Manter o labor de comunicación e intermediación con administracións públicas con competencias de interese para o Concello de Teo (como as relacionadas co transporte público, estradas, etc).</p>	<p>3.5.1. Intermediar con outras administracións públicas en cuestións que afecten ao Concello.</p>	<p>Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Persoal técnico das diferentes concellerías de Teo.</p>	<p>Todas as Concellarías.</p>	<p>Legislación vixente no que atinxe á repartición de competencias entre administracións.</p>	<p>Informes do Concello en materias competencia doutras administracións, como o transporte público ou o estado das estradas.</p>	<p>Crear canles comunicativas que permitan relacións fluídas e de colaboración entre as administracións.</p>	<p>Acordos entre administracións diferentes que afecten ao Concello de Teo.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>
<p>4.1. Realizar obradoiros formativos sobre o programa Cidades Amigas da Infancia da UNICEF e sobre participación cidadá.</p>	<p>4.1.1. Realización de obradoiros formativos nos tres CEIP do Concello (7 aulas de 6º de primaria).</p>	<p>Orzamento: 1750€ Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo</p>	<p>Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal</p>	<p>Nº de persoas asistentes.</p>	<p>Actividades realizadas en 2017.</p>	<p>Achegar a todo o alumnado información sobre participación e o selo CAI.</p>	<p>Datas de realización dos obradoiros.</p>	<p>3504,55 euros</p>	<p>7027,34 euros</p>
	<p>4.1.2. Realización de obradoiros formativos no IES de Cacheiras.</p>	<p>Orzamento: 1500€ Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo</p>	<p>Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal</p>	<p>Nº de persoas asistentes.</p>	<p>Actividades realizadas en 2017.</p>	<p>Achegar a todo o alumnado información sobre participación e o selo CAI.</p>	<p>Datas de realización dos obradoiros.</p>	<p>3003,9 euros</p>	<p>6023,44 euros</p>
<p>4.2. Elaborar con periodicidade anual un Programa Infantil e Adolescente (PIA) de actividades pedagóxicas, culturais e de tempo libre.</p>	<p>4.2.1. Creación e divulgación con periodicidade anual dun Programa Infantil e Adolescente (PIA) de actividades pedagóxicas, culturais e de tempo libre.</p>	<p>Orzamento: Recursos internos do concello. Recursos internos do concello. Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo</p>	<p>Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal</p>	<p>Nº de programas anuais divulgados.</p>	<p>Inexistencia de programa específico.</p>	<p>Achegar ao conxunto da poboación a programación infantil e xuvenil e aquelas actividades relacionadas co FoPIA e o CLIA.</p>	<p>Datas de publicación dos programas e programas en diferentes formatos.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>	<p>Recursos internos do concello.</p>
<p>4.3. Instituír e celebrar con carácter oficial o Día Internacional da Infancia co obxectivo de dar a coñecer e promover o respecto dos Dereitos da Infancia.</p>	<p>4.3.1. Presentación e aprobación no Pleno con carácter oficial do Día Internacional da Infancia co obxectivo de dar a coñecer e promover o respecto dos Dereitos da Infancia.</p>	<p>Orzamento: 2000 euros. Persoal: Concillería de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal</p>	<p>Pleno do Concello de Teo.</p>	<p>Acordo do Pleno.</p>	<p>Inexistencia do acordo.</p>	<p>Oficialización do recoñecemento do Día Internacional da Infancia.</p>	<p>Data de publicación do acordo plenario.</p>	<p>4005,20 euros</p>	<p>8031,25 euros</p>

9. Indicadores de avaliación do Plan

4. Crear campañas de sensibilización	4.4. Elaborar unha guía de recursos, prestacións e servizos para a infancia e a adolescencia.	4.4.1. Creación e divulgación dunha guía de recursos, prestacións e servizos para a infancia e a adolescencia.	Orzamento: 1000 euros. Persoal: Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal	Nº de guías divulgadas.	Inexistencia da guía.	Publicación da guía en diferentes formatos.	Datas de publicación da guía e guía en diferentes formatos.	2002,6 euros	4015,61 euros
	4.5. Desenvolver actividades que promovan o respecto polo medio ambiente e a regra dos 3 R: Reducir, Reutilizar e Reciclar.	4.5.1. Desenvolvemento do programa TEO RECICLA.	Orzamento: 2500€ Persoal: Grupo de Educación Ambiental	Grupo de Educación Ambiental	Nº de alumnado participante.	Programa desenvolvido en 2017.	Concienciar sobre a importancia de reciclar.	Informe do Grupo de Educación Ambiental.	5006,5 euros	10039,07 euros
		4.5.2. Desenvolvemento do proxecto BUGUINA (instalación de semáforos contra o ruído nos comedores escolares.)			Nº de alumnado participante.	Inexistencia do programa.	Alertar sobre a contaminación acústica.	Informe do Grupo de Educación Ambiental.		
	4.6. Desenvolver obradoiros, encontros e outros ao redor da educación en igualdade, a autoestima, sexualidade, etc.	4.6.1. Obradoiro de educación en igualdade para primaria.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal	Nº de alumnado participante.	Programa desenvolvido en 2017.	Educar os nenos e nenas na corresponsabilidade.	Data de realización do obradoiro.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
		4.6.2. Obradoiro de educación en igualdade para a ESO.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal	Nº de alumnado participante.	Programa desenvolvido en 2017.	Educar os nenos e nenas na corresponsabilidade.	Data de realización do obradoiro.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
		4.6.3. Obradoiro de autoestima para primaria.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal	Nº de alumnado participante.	Programa desenvolvido en 2017.	Mellorar a autoestima dos nenos e nenas.	Data de realización do obradoiro.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.
		4.6.4. Obradoiro sobre sexo e sexualidade nas aulas de 4º da ESO.	Orzamento: Recursos internos do concello. Persoal: Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal.	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal. Empresa externa.	Nº de alumnado participante.	Programa desenvolvido en 2017.	Formar ao redor do sexo e a sexualidade desde unha perspectiva de xénero e de igualdade.	Data de realización do obradoiro.	Recursos internos do concello.	Recursos internos do concello.

9. Indicadores de avaliación do Plan

		4.6.5. Organización de campamentos de verán para mocidade.	Orzamento: 46000€. Persoal: Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal. Empresa externa.	Nº de menores participantes.	Programa desenvolvido en 2017.	Fomentar a convivencia, a autonomía e a participación nas actividades desenvolvidas.	Data de realización dos campamentos.	92119,6 euros	184718,84 euros
4.7. Deseñar e executar unha campaña de seguridade viaria.	4.7.1. Realización de obradoiros co FoPIA para o deseño da campaña.	4.7.2. Gravación e edición dos vídeos e materiais da campaña.	Orzamento: 3000€ Persoal: Técnica de Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Teo	Concellaría de Benestar, Igualdade, Mocidade e Participación Veciñal, FoPIA e empresa externa	Nº de vídeos e accións realizadas.	DAFO elaborado co FoPIA.	Mellorar a concienciación a nivel municipal sobre seguridade viaria.	Nº de reproducións dos vídeos nas redes sociais e estatísticas sobre accidentes de tráfico no municipio.	2.891 euros	Recursos internos do concello.
	4.7.3. Lanzamento e divulgación da campaña.									

10. RECURSOS

Para poder facer efectivo o Plan Integral Municipal de Infancia e Adolescencia, dispóñense os recursos humanos necesarios, materiais e financeiros.

Recursos humanos:

- Municipais: As persoas con responsabilidades políticas e as técnicas de todas as áreas e/ou Concellerías do Concello colaborarán no desenvolvemento do Plan Integral de Infancia.
- Extra-municipais:
  - Persoal doutras Administracións.
  - Responsables e técnicos e técnicas de Organizacións Non Governamentais e de Entidades relacionadas coa Infancia.
  - Movemento Asociativo.
  - Voluntariado
  - Outras persoas que poidan ir incorporándose ao desenvolvemento do Plan en función das necesidades do mesmo.

Recursos materiais:

Contarase, principalmente, cos equipamentos dos diferentes Servizos Municipais, así como con aqueles que as outras administracións, entidades e asociacións poidan ofrecer.

Recursos financeiros:

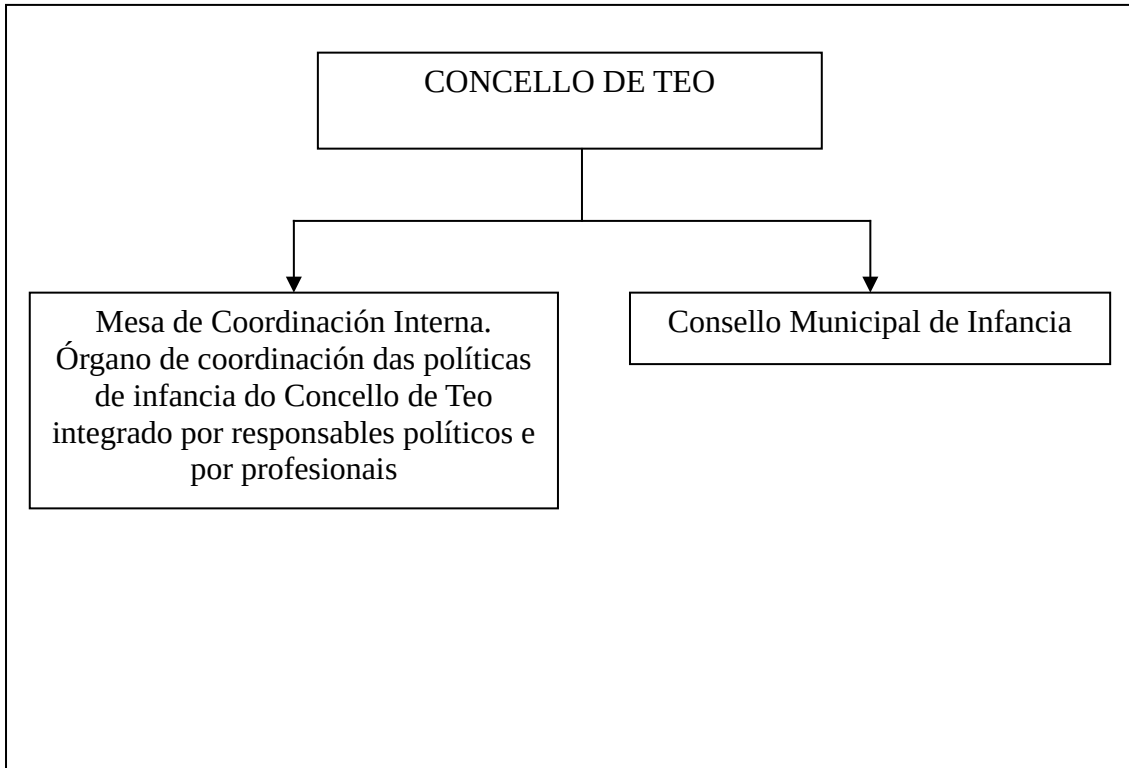
Dada a transversalidade e integralidade das accións incluídas neste Plan, que leva a implicación de todas as Áreas Municipais, ano a ano preténdese incluír ou relacionar no orzamento de cada Área ou Concellaría o gasto que se vai destinar para o desenvolvemento deste Plan.

Por norma xeral, e coa intención de darlle continuidade a todas as accións realizadas até o momento e previstas para o futuro, replicarase o orzamento presentado para as actividades deste ano procurando un incremento anual progresivo. Ademais, destinarase unha partida de 6.000 euros para o financiamento das sesións de participación infantil e adolescente e doutras actividades non previstas que poidan organizarse no período en que se aplica este plan.

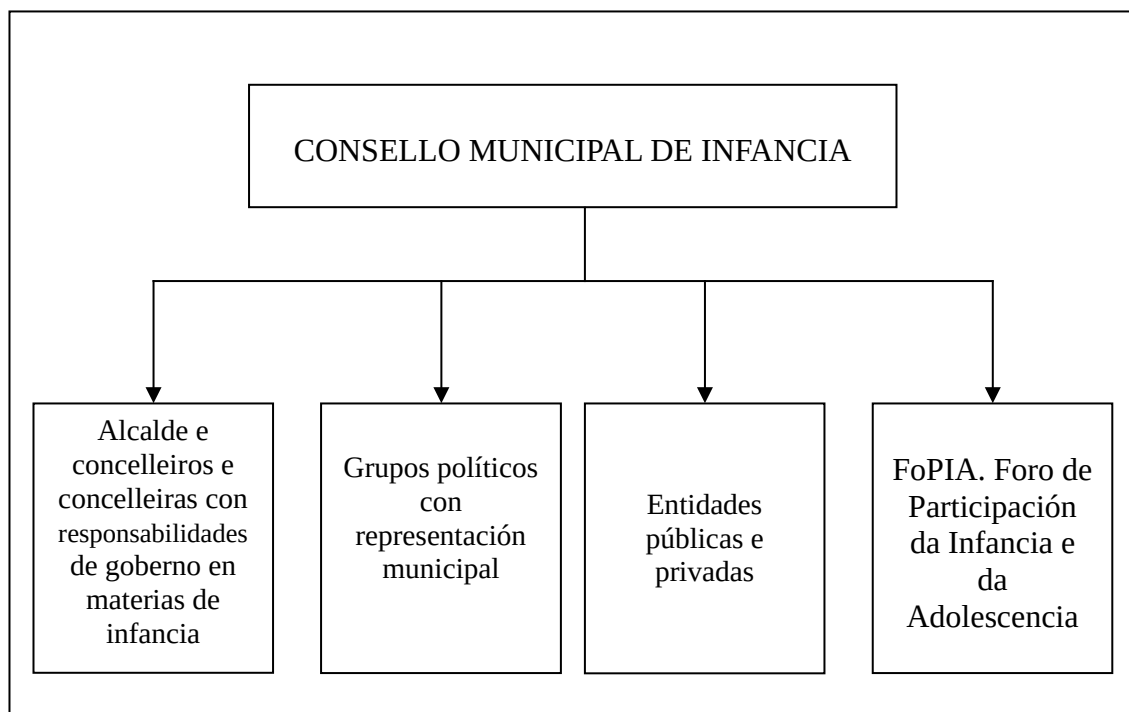

11. ORGANIGRAMAS

FASE DE DESENVOLVEMENTO DO PLAN. ESCENARIO META

PARTICIPACIÓN CIDADÁ

FORMAS DE PARTICIPACIÓN INFANTIL

Grupo de nenos, nenas e adolescentes que participan asiduamente no FoPIA e no Consello Municipal de Infancia.

Participación infantil promovida desde o concello para ser desenvolvida nos colexios e en distintos ámbitos

Participación infantil aberta a través de caixas de suxestións e dos foros de internet que se instalen